

หลักการ

บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไปและความผิดปกตินั้นพบได้ก่อนวัย 30 เดือน บุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยการส่งเสริมพัฒนาการ พัฒนาคุณภาพ การอบรมเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสม การพัฒนาเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว ด้วยความเข้าใจ การยอมรับ และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลออทิสติกกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาพิเศษ หรือนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง จะทำให้บุคคลออทิสติกได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยมีหลักการดังนี้

1. ยึดหลักการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อม พัฒนาคุณภาพ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
2. พัฒนาบุคคลออทิสติกโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้บุคคลออทิสติกสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้เต็มศักยภาพอย่างมีความสุข
4. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาบุคคลออทิสติก

จุดหมาย

แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับบุคคลออทิสติก ตั้งแต่แรกเกิด ถึงอายุ 3 ปี มุ่งให้การช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เต็มศักยภาพตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง และใช้ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
3. ร่าเริง แจ่มใส มีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
4. ช่วยเหลือตนเองได้เต็มศักยภาพ
5. สนใจต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
6. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
7. ใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

สำหรับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติก ของบุคคลอายุตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป เป็นการให้บริการช่วยเหลือทันทีที่พบความพิการ ซึ่งบางคนอาจพิการตั้งแต่กำเนิดหรือพิการภายหลัง โดยส่งเสริมพัฒนาการ พัฒนาสมรรถภาพ และเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เต็มศักยภาพตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีความพร้อมในการศึกษาหรือเข้าสู่สังคมได้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง และใช้ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
3. ร่าเริง แจ่มใส มีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
4. มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ
5. ช่วยเหลือตนเองได้เต็มศักยภาพ
6. สนใจต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
7. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
8. ใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
9. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
10. มีความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข และเป็นภาระต่อคนรอบข้างน้อยที่สุด

**แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กออทิสติก ตั้งแต่แรกเกิด ถึง 3 ปี**

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
1	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่</p> <p>เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวในท่านอน เช่น การพลิก ตะแคงตัว พลิกคว่ำหงาย การชันคอ เป็นต้น 2. การนั่ง เช่น นั่งบนพื้น นั่งเก้าอี้ การทรงตัวในท่านั่ง เป็นต้น 3. การคลาน เช่น ตั้งคลาน คลานไปข้างหน้า คลานไปข้างหลัง เป็นต้น 4. การยืน เช่น การเกาะยืน การยืนด้วยตนเอง เป็นต้น 5. การเดิน เช่น การเดินอิสระ การเดินถอยหลัง เดินเขย่งปลายเท้า การเดินไปข้างหน้า การเดินบนเส้นตรง เป็นต้น 6. การปีนและขึ้นลงบันได เช่น การเดินขึ้น – ลงบันได การปีนเครื่องเล่น เป็นต้น 7. การวิ่ง เช่น วิ่งอยู่กับที่ วิ่งไปข้างหน้า เป็นต้น 8. การกระโดด เช่น การกระโดดสูงจากพื้น การกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว การกระโดดพร้อมกันสองขา เป็นต้น 9. การใช้กระดานทรงตัว เช่น เดินบนกระดานทรงตัว และการยืนบนกระดานทรงตัว เป็นต้น 10. การรับส่งลูกบอล เช่น การโยนลูกบอล การทุ่มลูกบอล การรับลูกบอล เป็นต้น 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>
2	<p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก</p> <p>เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านใช้มือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ และการเคลื่อนไหววัยวะที่ใช้ในการพูด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจ้องมอง/ การมองตาม 2. การใช้มือในการเอื้อม การกำหรือจับวัตถุ การนำวัตถุไปยังเป้าหมาย และการปล่อยวัตถุ 3. การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ เช่น การหยิบจับวัตถุ การต่อวัตถุ/สิ่งของ การปั้น การตัด การขีดเขียน การวาดภาพ การระบายสี การโยน การกลิ้ง เป็นต้น 4. การเคลื่อนไหววัยวะที่ใช้ในการพูด เช่น การเคลื่อนไหวริมฝีปาก การดูด/การเป่า การเคี้ยว/การกลืน เป็นต้น 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
3	<p>การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการล่าช้า ควรได้รับการฝึกให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันได้ โดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม</p>	<p>1. กิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตื่น - การรับประทานอาหาร - การแต่งกาย - การขับถ่าย - การทำความสะอาดร่างกาย 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>
4	<p>ภาษาและการสื่อสาร</p> <p>ทักษะ ภาษาและการสื่อสารมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด หรือแสดงออกถึงความเข้าใจในการรับรู้ทางภาษาและการสื่อสารกับบุคคลอื่น</p>	<p>1. การรับรู้และเข้าใจภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรับรู้เสียง - การรับรู้สีหน้า ท่าทาง - การรับรู้คำพูด <p>2. การแสดงออกทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงสีหน้า ท่าทาง - การสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ - การพูด - การบอกข้อมูลส่วนตัว 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>
5	<p>ทักษะทางสังคม</p> <p>ทักษะสังคมเป็นการส่งเสริมพัฒนาทักษะการ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล รอบข้าง การปฏิบัติตัว การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคคลอื่น</p>	<p>1. การปฏิบัติตนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความต้องการ - การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น - การเล่น - การรับผิดชอบงานบ้าน 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
6	ด้านสติปัญญา ทักษะด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาความคิด รวบยอดด้านต่างๆ และ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็น พื้นฐานในการเรียนรู้ระดับ ที่สูงขึ้นต่อไปและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	1. การพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ - การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง - การจำแนกแยกแยะ - การเปรียบเทียบ - การจับคู่ - การจัดหมวดหมู่ - ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	ขึ้นอยู่กับอายุ เด็กและความ แตกต่างระหว่าง บุคคล
7	ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับ บุคคลออทิสติก	1. ทักษะความสนใจ - การสนใจตนเองสามารถควบคุมตนเองได้ เช่น ควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร เป็นต้น - การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น เช่น หัน ตามเสียงเรียก ฟังคำสั่งห้าม อนุญาต เป็นต้น - การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น รู้จัก บุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ เป็นต้น	ขึ้นอยู่กับอายุ เด็กและความ แตกต่างระหว่าง บุคคล
		2. ทักษะการรับรู้ - ทักษะการรับรู้ เครื่องดนตรี เป็นต้น - การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส เช่น สิ่งของที่มี พื้นผิวต่างกัน - การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส เช่น เปรี้ยว หวาน เค็ม ขม - การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น เช่น กลิ่นหอม กลิ่นเหม็น - การรับรู้ด้วยท่าทางหรือคำพูด เช่น โกรธ เสียใจ ดีใจ เป็นต้น	ขึ้นอยู่กับอายุ เด็กและความ แตกต่างระหว่าง บุคคล

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
		<p>3. ทักษะการเลียนแบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเลียนแบบการเคลื่อนไหว เช่น การวิ่ง กระโดด เดิน ยกแขน ยกขา การชี้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย เป็นต้น - การเลียนแบบคำพูด เช่น การพูดตามคำบอก เป็นต้น - การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การไหว้ การเก็บของเข้าที่ เป็นต้น - การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การแต่งกาย การหวีผม เป็นต้น 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุ เด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>

พัฒนาการที่คาดหวัง
สำหรับเด็กออทิสติก ตั้งแต่แรกเกิด ถึง 3 ปี

ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่

1. ทักษะ การเคลื่อนไหวในท่านอน

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเคลื่อนไหวในท่านอนหงาย	- สามารถยื่นแขนในท่านอนหงาย - สามารถหันศีรษะไปด้านข้าง - สามารถเตะขาไปมา
2	การพลิกตัว	- สามารถพลิกตะแคงซ้ายและขวา - สามารถพลิกคว่ำและหงาย - สามารถยันตัวเพื่อเตรียมลุกขึ้นนั่ง
3	การเคลื่อนไหวในท่านอนคว่ำ	- สามารถชันคอขึ้น - สามารถคืบไปในทิศทางต่างๆ

2. ทักษะ การนั่ง

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย/ผู้ช่วย - สามารถนั่งโดยใช้มือยัน - สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระแทกจากภายนอกได้ - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน
2	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย/ผู้ช่วย - สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระแทกจากภายนอกได้ - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน

3. ทักษะ การคลาน

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การคลาน	- สามารถตั้งคลาน - สามารถคลานไปในทิศทางต่าง ๆ - สามารถคลานขึ้น - ลงบันได - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน

4. ทักษะ การยืน

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเกาะยืน	- สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับสองข้าง - สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับข้างเดียว
2	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เอง

5. ทักษะ การเดิน

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเดินอิสระ	- สามารถเดินได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ช่วยหรือเครื่องช่วย
2	การเดินถอยหลัง	- เดินถอยหลังได้ 3 ก้าว ถึงไกล 2 เมตร
3	การเดินเขย่งปลายเท้า	- เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ 3 ก้าว - เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ไกล 2 เมตร
4	การเดินไปข้างหน้า	- เดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วได้ 3 ก้าว - เดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บนกระดานได้ 4 ก้าว - เดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม. ได้ 3 เมตร - เดินข้ามสิ่งกีดขวางได้
5	การเดินบนเส้นตรง	- เดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าไกล 3 เมตร - เดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. ยาว 3 เมตร

6. ทักษะ การปีนและขึ้นลงบันได

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเดินขึ้น - ลงบันได	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดโดยใช้มือข้างหนึ่งจับราวบันได และพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น - เดินลงบันไดโดยมือข้างหนึ่งจับราวบันไดและพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้โดยมียังจับราวบันได
2	การปีนเครื่องเล่น	<ul style="list-style-type: none"> - ก้าวขึ้นยืนบนแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม. - ก้าวลงจากแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม. - ปีนขึ้นและลงบันไดที่พาดไว้หรือตาข่ายเชือกสูง 1 เมตร - ขึ้นบันไดแล้วถื่นไถลลงมาทางไม้ถื่น

7. ทักษะ การวิ่ง

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การวิ่ง	<ul style="list-style-type: none"> - วิ่งนุ่มนวลโดยเร็วบ้างช้าบ้างสลับกันไป - วิ่งเต็มฝ่าเท้าไปข้างหน้า 2 เมตร - สามารถวิ่งไปในทิศทางต่างๆ - วิ่งผ่านสิ่งกีดขวางและหลบหลุมได้โดยไม่ชน 1 รอบ

8. ทักษะ การกระโดด

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การกระโดดสูงจากพื้น	<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดได้ครั้งหนึ่งเป็นระยะไกล 5 – 20 ซม. - กระโดดได้ครั้งหนึ่งสูงจากพื้น 5 – 8 ซม.
2	การกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัด ข้างเดียว	<ul style="list-style-type: none"> - พยายามกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว - พยายามกระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ทั้งซ้ายและขวา)
3	การกระโดดพร้อมกันสองขา	<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดพร้อมกันทั้งสองข้างได้ติดต่อกัน 3 – 6 ครั้ง - กระโดดข้ามเชือกบนพื้น - กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้

9. ทักษะ การใช้กระดานทรงตัว

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเดินบนกระดานทรงตัว	- เดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้ - เดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยไม่ต้องช่วย
2	การยืนบนกระดานทรงตัว	- ยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยไม่ต้องช่วย

10. ทักษะ การรับส่งลูกบอล

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลลงพื้นและมองตามลูกบอลไป - โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 2 เมตร
2	การทุ่มลูกบอล	- ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ด้วยมือทั้งสองข้าง - ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ได้ติดต่อกันสองครั้ง
3	การรับลูกบอล	- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยแขนและลำตัว - รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยมือและส่วนอก

ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

1. ทักษะ การมอง

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การจ้องมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น - สามารถจ้องมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้า - สามารถจ้องมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวา - สามารถจ้องมองวัตถุด้านบน-ล่าง
2	การมองตาม	- สามารถมองตามวัตถุที่เคลื่อนที่ - สามารถมองหาเมื่อของหายไปจากสายตา

2. ทักษะ การใช้มือ

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การใช้มือในการเอี๊ยม กำหรือจับวัตถุ เพื่อนำวัตถุจาก จุดหนึ่งไปปล่อยยังจุดหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเอี๊ยมมือจับสิ่งของที่ใกล้มือ - สามารถจับหรือกำวัตถุได้อย่างมั่นคง - สามารถนำวัตถุที่จับไปยังจุดหมาย - สามารถปล่อยวัตถุที่จุดหมายได้

3. ทักษะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตา กับมือ	- สามารถใช้ตาประสาน สัมพันธ์กับมือในการทำ กิจกรรมอย่างง่าย ๆ

4. ทักษะ การเคลื่อนไหววัยวะที่ใช้ในการพูด

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเคลื่อนไหวริมฝีปาก	- สามารถควบคุมการใช้ริมฝีปาก
2	การดูดและการเป่า	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถดูดของเหลว และอาหารหนืดหรือข้น - สามารถเป่าลมออกจากปาก
3	การเคี้ยวและการกลืน	- สามารถเคี้ยวและกลืนอาหาร

ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

1. ทักษะ การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง
2	การรับประทานอาหาร	- สามารถหยิบจับอาหาร รับประทานได้ด้วยตนเอง - สามารถใช้ช้อนรับประทานอาหารโดยหกเล็กน้อย
3	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกาย โดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ
4	การขับถ่าย	- สามารถบอกความต้องการในการขับถ่าย - สามารถขับถ่ายในห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ
5	การทำความสะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกาย โดยมีผู้อื่นช่วย

ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร

1. ทักษะ การรับรู้และเข้าใจภาษา

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การรับรู้เสียง	- มีการรับรู้แหล่งของเสียง
2	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดง
3	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่น

2. ทักษะ การแสดงออกทางภาษา

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การแสดงสีหน้า หรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้า หรือท่าทาง สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ
2	การสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์
3	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำ หรือ ประโยคง่ายๆ
4	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกชื่อเล่นของตนเอง - บอกชื่อหรือนามสกุลของตนเอง

ทักษะสังคม

1. ทักษะ การปฏิบัติตนในสังคม

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือปฏิเสธ ในสิ่งที่ไม่ต้องการ
2	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- แสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม - แสดงการขอโทษ ขอขอบคุณ
3	การเล่น	- สามารถเล่นตามลำพังในกลุ่มเพื่อนได้ - สามารถเล่นกับผู้อื่นได้
4	การรับผิดชอบงานบ้าน	- ช่วยผู้ใหญ่เก็บกวาดออกให้พ้นทาง - เลียนแบบการทำงานบ้านง่าย ๆ - หยิบหรือเก็บวัตถุได้ถูกต้อง

ทักษะทางด้านสติปัญญา

1. ทักษะ พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถชี้/บอกชื่อวัยระภายนอกง่ายๆ
2	การจำแนกแยกแยะ - เกี่ยวกับบุคคล - เสียงบุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจำแนกแยกแยะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง
3	การเปรียบเทียบ - ขนาด ใหญ่ - เล็ก - หนักเบา - อุณหภูมิ - พื้นผิว ฯลฯ	- สามารถรับรู้ ขนาดใหญ่-เล็ก น้ำหนัก หนัก-เบา อุณหภูมิ ร้อน-เย็น พื้นผิว ฯลฯ
4	การจับคู่ - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจับคู่สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง
5	การจัดหมวดหมู่ - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจัดหมวดหมู่ สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง
6	ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	- สามารถใช้สิ่งของ 2 อย่าง ได้สัมพันธ์กัน

ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับบุคคลออทิสติก

1. ทักษะ ความสนใจ

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การสนใจตนเองสามารถควบคุมตนเองได้	- สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้
2	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	- สามารถหันตามเสียงเรียก - สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต
3	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	- รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ

2. ทักษะ การรับรู้

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมองเห็น	- สามารถชี้หรือเลือก สิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด
2	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้หรือเลือกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน
3	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของที่สัมผัส
4	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของที่ชิมรสได้
5	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของของที่ดมได้
6	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด
7	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ

3. ทักษะ การเลียนแบบ

ที่	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง
1	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวขั้นตอนเดียว
2	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูด
3	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่ ฟังประสงค์	- สามารถเลียนแบบ การไหว้ การเก็บของเข้าที่ การนั่งที่ ทำกิจกรรมอยู่กับที่
4	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

**แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ
สำหรับเด็กออทิสติก ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 3 ปี**

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การเคลื่อนไหวในท่านอน	การเคลื่อนไหวในท่านอนหงาย	- สามารถยื่นแขนในท่านอนหงาย	- นำกระดิ่งเล็กๆหรือของเล่นที่มีเสียงไปเขย่าข้างหน้าผู้เรียนขณะที่นอนหงายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนยื่นแขนออกไปจับ
		- สามารถหันศีรษะไปด้านข้าง	- นำกระดิ่งเล็กๆหรือของเล่นที่มีเสียงไปเขย่าด้านข้างผู้เรียนขณะที่นอนหงายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหันศีรษะไปตามเสียง
		- สามารถเตะขาไป-มา	- นำกระดิ่งหรือลูกกระพรวนมาผูกที่ขาผู้เรียนแล้วจับขาผู้เรียนเขย่าให้เกิดเสียงเพื่อกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเตะขา ไป-มา - เปิดเพลง หรือนิทานเพลงให้ผู้เรียนฟัง แล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนขยับร่างกายตามจังหวะเพลง
	การพลิกตัว	- สามารถพลิกตะแคง ซ้าย-ขวา	- วางผ้าหรือหมอนมาหนุนข้างหลังผู้เรียนข้างใดข้างหนึ่งแล้วนำกระดิ่งหรือวัตถุที่มีเสียงมาเขย่าด้านหน้า และต่ำลง ให้ผู้เรียนตะแคงตามเสียงและเอื้อมมือเพื่อคว้าของ - ในขณะที่ผู้เรียนนอนหงาย เขย่าของเล่นที่มีเสียงไปด้านใดด้านหนึ่งและให้ผู้เรียนตะแคงตามเสียงและเอื้อมมือเพื่อคว้าของ
		- สามารถพลิกคว่ำและหงาย	- ในขณะที่ผู้เรียนนอนหงาย ให้ใช้ของเล่นที่มีเสียง เขย่าที่เหนือศีรษะของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเงยศีรษะขึ้นเพื่อคว้า จากนั้นเลื่อนของเล่นที่มีเสียงมายังด้านหลังของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพลิกตัวคว่ำ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
			<ul style="list-style-type: none"> - ในขณะที่ผู้เรียนนอนคว่ำให้ใช้ของเล่นที่มีเสียง เขย่าที่เหนือศีรษะของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเงยศีรษะขึ้นเพื่อคว้า จากนั้นเลื่อนของเล่นที่มีเสียงมายังด้านหลังของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพลิกตัวหงาย
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถยันตัวเพื่อเตรียมลุกขึ้นนั่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ในขณะที่ผู้เรียนนอนตะแคง เขย่าของเล่นที่มีเสียงข้างหน้าผู้เรียน ผู้เรียนจะเอื้อมมือไปคว้าของ จากนั้นให้ยกของเล่นให้สูงขึ้น ผู้เรียนจะใช้แขนอีกข้างหนึ่งยันพื้นเพื่อพยุงตัวเองให้ลุกขึ้นนั่ง
	การเคลื่อนไหวในท่านอนคว่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถชันคอขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนนอนคว่ำ เรียกชื่อเบาๆ หรือสั่นกระดิ่ง / เป่านกหวีดเบาๆ ใกล้ๆ ศีรษะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจแล้วพยายามยกหัวหรือหันศีรษะตามเสียง
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถคืบไปในทิศทางต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนนอนคว่ำบนหมอนหรือขาผู้ฝึก แล้วเหยียดตรงและงอเข่า ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักทั้งน้ำหนักที่แขนและขา ผู้ฝึกใช้มือกดหลังเบาๆ และขยับเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้แรงกดที่ข้อมือและเข่า - ให้หัดคืบตามเสียงของเล่น / นกหวีด / เสียงปรบมือ
2. การนั่ง	การนั่งบนพื้น	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย / ผู้ช่วย 	<ul style="list-style-type: none"> - จากท่านอน จับมือผู้เรียนแล้วออกแรงช่วยดึงเบาๆ ให้ลุกขึ้นนั่ง - จับตัวผู้เรียนมานั่งบนตัก แล้วใช้มือช่วยประคองด้านหลัง ให้ผู้เรียนทรงตัวอยู่ในท่านั่ง - ให้ผู้เรียนนั่งบนเบาะ โดยใช้หมอนวางด้านหลังเพื่อช่วยทรงตัวท่านั่ง

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		- สามารถนั่งโดยใช้มือยัน	- ให้นั่งทรงตัวเองโดยใช้มือยันพื้น โดยมีผู้ช่วยจับพยุงตัวไว้และนำมือผู้เรียนทั้งสองข้างวางไว้บนพื้นในตำแหน่งที่จะพยุงตัวได้
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระทบจากภายนอกได้	- ให้ผู้เรียนนั่งตักผู้ฝึก ผู้ฝึกนั่งบนกระดานทรงตัวหรือพื้นแล้วโยกตัว - ให้ผู้เรียนนั่งในเปลผ้าหรือตาข่ายหรือม้าโยก และแกว่งหรือโยกเบาๆ
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน	- ให้เกาะเก้าอี้ โต๊ะ กล้อง หรือราวฝึก ที่มีน้ำหนักหรือผู้ฝึก เพื่อเปลี่ยนจากทำนั่งไปทรงตัวยืนโดยช่วยจับประคองก่อน แล้วลดการช่วยเหลือลงเมื่อผู้เรียนทรงตัวดีขึ้น
	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย / ผู้ช่วย	- ให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิงและที่วางแขน และใช้มือจับขอบเก้าอี้ - ให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิง และใช้มือจับขอบเก้าอี้ - ให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ที่ไม่มีพนักพิงและที่วางแขน และใช้มือจับขอบเก้าอี้
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระทบจากภายนอกได้	- ให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิงและที่วางแขน และใช้มือจับขอบเก้าอี้ โดยให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิงและที่วางแขน และใช้มือจับขอบเก้าอี้
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน	- ให้ผู้เรียนจับมือผู้ฝึกเพื่อทรงตัวลุกขึ้นยืนจากทำนั่งเก้าอี้ - ผู้ฝึกจับมือผู้เรียนไปวางไว้ที่จุดที่ผู้เรียนสามารถจับประคองตนเองให้ยืนด้วยตนเองได้

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
3. การคลาน	การคลาน	- สามารถตั้งคลาน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนอยู่ในท่าตั้งคลานบนขาข้างหนึ่งของผู้ฝึก โดยหันหน้าเข้าหาผู้ฝึก - ให้ผู้เรียนอยู่ในท่าตั้งคลานบนหมอนข้าง - จัดทำให้ผู้เรียนอยู่ในท่านอนคว่ำ ผู้ฝึกจับสะโพกให้ยกขึ้น แล้วให้ผู้เรียนใช้มือทั้งสองข้างยันพื้นยกลำตัวขึ้นในอยู่ในท่าตั้งคลาน
		- สามารถคลานไปในทิศทางต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนอยู่ในท่าตั้งคลานบนหมอนข้าง จากนั้นนำอุปกรณ์ที่มีเสียงมาเขย่าเรียกให้ผู้เรียนมาตามเสียงโดยผู้เรียนจะค่อยๆคลานโดยใช้น้ำหนักไว้ที่เข่าและมือเพื่อเคลื่อนตัวไปหาเสียง - ให้ผู้เรียนอยู่ในท่าตั้งคลานบนขาข้างหนึ่งของผู้ฝึก จากนั้นนำอุปกรณ์ที่มีเสียงมาเขย่าเรียกให้ผู้เรียนมาตามเสียงโดยผู้เรียนจะค่อยๆคลานโดยใช้น้ำหนักไว้ที่เข่าและมือเพื่อเคลื่อนตัวไปหาเสียง - อยู่ด้านหน้าผู้เรียนห่างพอสมควร ใช้ของเล่นเขย่าหรือเรียกชื่อ ให้ผู้เรียนพยายามจับของเล่นแล้วเคลื่อนของเล่นให้พื้นมือผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคลานตามของเล่น

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถคลานขึ้น-ลงบันได 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฝึกจับมือผู้เรียนวางบนขั้นบันไดขั้นที่ 1 ในขณะที่ผู้เรียนอยู่ในท่าคุกเข่า หลังจากนั้นผู้ฝึกบอกให้นำมือไปจับราวบันได แล้วผู้ฝึกใช้มือแตะหรือกระตุ้นเตือนที่บริเวณสะโพก เพื่อให้ผู้เรียนยกขาขึ้น ทีละข้างเพื่อวางอยู่บนบันไดขั้นเดียวกัน และฝึกด้วยวิธีนี้ไปเรื่อยๆจนผู้เรียนเกิดทักษะ - การฝึกลงบันได ให้ผู้เรียนฝึกลงบันไดแบบถอยหลังโดยให้ผู้เรียนจับราวบันไดแล้วใช้ขาข้างใดข้างหนึ่ง วางบนบันไดขั้นถัดลงมา แล้วผู้ฝึกกระตุ้นขาอีกข้างของผู้เรียนให้ถอยตามลงมาวางอยู่บนบันไดขั้นเดียวกัน ฝึกด้วยวิธีนี้ไปเรื่อยๆจนผู้เรียนเกิดทักษะ
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนที่อยู่ในท่านั่ง เกาะขอบอุปกรณ์ที่มีน้ำหนัก เช่น โຕ้ะ เก้าอี้ จากนั้นผู้ฝึกจับที่สะโพกผู้เรียนและช่วยพยุงผู้เรียนให้ยืนขึ้นจับขอบโຕ้ะหรือเก้าอี้
4. การยืน	การเกาะยืน	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับสองข้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฝึกจับมือผู้เรียนจับอุปกรณ์ที่จะเกาะยืนด้วยมือตัวเองทั้งสองข้างแล้วให้เกาะอุปกรณ์เพื่อให้ยืนได้อย่างมั่นคง
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับข้างเดียว 	<ul style="list-style-type: none"> - จับผู้เรียนให้เกาะยืนเองใช้มือเกาะหลักข้างเดียว โดยช่วยประคองหรือจับมือช่วยผู้เรียนทรงตัวลุกขึ้น เมื่อผู้เรียนทรงตัวดีขึ้นก็ลดการช่วยเหลือลง

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เอง	- ใช้ของเล่น หรือพุดกระตุ่นให้ผู้เรียนทรงตัวลุกขึ้นยืนด้วยตัวเอง หรืออาจเล่นเกมร้องเพลงประกอบการ ลุกยืน-นั่งลง
5. การเดิน	การเดินโดยอิสระ	- สามารถเดินได้ด้วยตัวเองโดยไม่มีผู้ช่วยหรือเครื่องช่วย	- พุดอธิบายและชมเชยให้กำลังใจ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมั่นใจ ในการก้าวเดิน และปล่อยให้ผู้เรียนทรงตัวเดินเองโดยคอยดูแลห่างๆ - ให้ผู้เรียนเดินตามเสียงเรียก หรือเสียงต่างๆด้วยตัวเอง
	การเดินถอยหลัง	- เดินถอยหลังได้ 3 ก้าวถึงไกล 2 เมตร	- ผู้สอนเดินถอยหลังให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนเดินจับมือผู้เรียนเดินถอยหลังไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินถอยหลังด้วยตนเองโดยครูคอยพุดแนะนำ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
	การเดินเขย่งปลายเท้า	- เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ 3 ก้าว	- ผู้สอนเดินเขย่งปลายเท้าให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนเดินจับมือผู้เรียนเดินเขย่งปลายเท้าไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินเขย่งปลายเท้าด้วยตนเองโดยครูคอยพุดแนะนำ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญได้ 3 ก้าว

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ 2 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินเขย่งปลายเท้าให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนเดินจับมือผู้เรียนเดินเขย่งปลายเท้าไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินเขย่งปลายเท้าด้วยตนเองโดยครูคอยพูดแนะนำ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญได้ 2 เมตร
	การเดินไปข้างหน้า	<ul style="list-style-type: none"> - เดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้า บน ปลายนิ้วได้ 3 ก้าว 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วด้วยตนเองโดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญได้ 3 ก้าว
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บน กระดานได้ 4 ก้าว 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บนกระดานอีกข้างหนึ่งอยู่ที่พื้นให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บนกระดานอีกข้างหนึ่งอยู่ที่พื้นไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บนกระดานอีกข้างหนึ่งอยู่ที่พื้นโดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
			<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญได้ 4 ก้าว
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม.ได้ 3 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม.ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม.ไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม.โดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญได้ 3 เมตร
	<ul style="list-style-type: none"> - เดินข้ามสิ่งกีดขวางได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินข้ามสิ่งกีดขวางให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินข้ามสิ่งกีดขวางไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินข้ามสิ่งกีดขวางโดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญเดินข้ามสิ่งกีดขวางได้ 	

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การเดินบนเส้นตรง	<ul style="list-style-type: none"> - เดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าไกล 3 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าโดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญสามารถเดินไปข้างหน้าได้ไกล 3 เมตร
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. ยาว 3 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. ไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. โดยครูคอยพูดแนะนำและให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญสามารถเดินได้ยาว 3 เมตร
6. การปีนและขึ้นลงบันได	การเดิน - ลงบันได	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดโดยใช้มือข้างหนึ่งจับราวบันไดและพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจูงผู้เรียนขึ้นบันได โดยจับมือข้างหนึ่งของเด็กและให้เด็กใช้มืออีกข้างเกาะราวบันไดไว้ เมื่อเด็กก้าวขึ้นได้ดี ผู้สอนลดการช่วยเหลือโดยเปลี่ยนไปจับที่ข้อมือ ปลายแขนเสื้อตามลำดับ จนเด็กเดินเกาะราวขึ้นบันไดเองได้

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินลงบันไดโดยมือข้างหนึ่งจับราวบันไดและพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนยืนที่บันไดขั้นต่ำกว่า และหันหน้าเข้าหาเด็ก มือข้างหนึ่งจับมือเด็ก อีกข้างหนึ่งจับบนมือเด็กที่เกาะราวบันได บอกเด็กให้ก้าวขาลงมา พร้อมกับผู้สอนดึงมือเด็กมาข้างหน้า เด็กก็จะก้าวขาลงมาได้ ช่วยจับมือที่เกาะราวบันไดขยับตามลงมา
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้โดยมียังจับราวบันได 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนยืนอยู่ด้านหลังผู้เรียน ให้มือจับขาผู้เรียนแต่ละข้างให้ขึ้นบันไดสลับกัน
การปีนเครื่องเล่น		<ul style="list-style-type: none"> - ก้าวขึ้นยืนบนแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม. 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจับมือผู้เรียนไว้ทั้งสองข้าง ให้ก้าวขึ้นไปยืนบนแท่นไม้ขนาดใหญ่กว่า 30 x 30 ซม. และสูงน้อยกว่า 15 ซม. เมื่อผู้เรียนก้าวขึ้นยืนได้เอง จึงเปลี่ยนขนาดแท่นไม้เป็นขนาดที่ต้องการ
		<ul style="list-style-type: none"> - ก้าวลงจากแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม. 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจับมือข้างหนึ่งของผู้เรียนไว้แล้วบอกให้ผู้เรียนก้าวลงมา เมื่อผู้เรียนทรงตัวได้แล้ว ให้ผู้เรียนทำเอง ถ้าผู้เรียนก้าวขาลงมาไม่ได้ ผู้สอนจับเข้าข้างที่อยู่บนแท่นไม้รอไว้ ขาอีกข้างเหยียดก้าวลงมา
		<ul style="list-style-type: none"> - ปีนขึ้นและลงบันไดที่พาดไว้หรือตาข่ายเชือกสูง 1 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ปีนขึ้น ผู้สอนยืนใกล้ผู้เรียนและบอกให้ผู้เรียน “ปีนขึ้นไป” ถ้าผู้เรียนให้ขาปีนขึ้นไปอย่างเดียว ไม่ขยับมือตามขึ้นไปด้วย ผู้สอนจะต้องช่วยจับมือผู้เรียนที่เกาะไว้แต่ละขั้น แล้วดึงมือผู้เรียนเลื่อนขึ้นไปเกาะเชือกชั้นต่อไปพร้อมกันดึงขาให้ก้าวขึ้น ทำเช่นเดียวกันในชั้นต่อไปอีก สามถึงสี่ชั้น

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
			<ul style="list-style-type: none"> - ปืนลง ผู้สอนยื่นข้างหลังใกล้ตัวผู้เรียนมือข้างหนึ่งจับขาข้างหนึ่งของผู้เรียน มืออีกข้างหนึ่งจับมือด้านตรงข้ามของผู้เรียน ขยับมือของผู้เรียนให้เลื่อนลงมาเกาะเชือกชั้นถัดลงมา จับขาก้าวลงมาด้วยทำต่อไปวิธีเดียวกัน ฝึกบ่อย ๆ จนมือแข็งแรงเกาะเองได้ และฝ่าเท้าเหยียบเกาะเชือกได้
		<ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นบันไดแล้วเลื่อนไถลงมาจากทางไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนนั่งบนบันไดชั้นสูงสุดแล้วบอกให้เด็กเลื่อนไถลงมาตามทางไม้เลื่อน ถ้าผู้เรียนกลัว ผู้สอนช่วยจับเอวหรือสะโพกผู้เรียนแล้วให้เลื่อนลงมา หรือรอรับที่ปลายสุดของไม้เลื่อน
7. การวิ่ง	การวิ่ง	<ul style="list-style-type: none"> - วิ่งนุ่มนวลโดยเร็วบ้างช้าบ้างสลับกันไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจับมือผู้เรียนวิ่งเร็วแล้วหยุดแล้ววิ่งแบบช้า ๆ แล้วหยุด - ผู้สอนจับมือผู้เรียนวิ่งเร็วบ้างช้าบ้างสลับกันไป - ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนทำเอง โดยผู้สอนคอยให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
		<ul style="list-style-type: none"> - วิ่งเต็มฝ่าเท้าไปข้างหน้า 2 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอน 2 คน จับมือผู้เรียนคนละข้างวิ่งไปด้วยกันช้า ๆ ผู้เรียนอาจโหนมือผู้สอนขณะที่วิ่งไป พอวิ่งไปได้สัก 3 - 4 ก้าว ให้หยุดสักครู่แล้วเริ่มวิ่งใหม่ ขณะวิ่งค่อย ๆ ดึงมือผู้เรียนให้ไปข้างหน้าเพื่อให้ผู้เรียนก้าวขาไปข้างหน้าได้เร็วและมั่นคงขึ้น หยุดสักครู่แล้ววิ่งต่อไปในระยะสั้น ๆ ก่อน จนวิ่งได้ 3 - 4 เมตร - ผู้สอนจับมือผู้เรียนข้างหนึ่งวิ่งไปด้วยกัน สอนแบบเดียวกันกับด้านบน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถวิ่งไปในทิศทางต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนวิ่งอิสระไปตามทิศทางต่างๆ - เล่นเกม/กิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้การวิ่ง
		<ul style="list-style-type: none"> - วิ่งผ่านสิ่งกีดขวางและหลบมุมได้โดยไม่ชน 1 รอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจับมือผู้เรียนวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางและหลบมุมในระยะไกลๆ - ผู้สอนจับมือผู้เรียนวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางและหลบมุมในระยะที่กำหนด - ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนทำเอง โดยผู้สอนคอยให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
8 . การกระโดด	การกระโดดสูงจากพื้น	<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดได้ครั้งหนึ่งเป็นระยะไกล 5 – 20 ซม. 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนกระโดดในระยะใกล้ ๆ ไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดด้วยตนเองในระยะที่กำหนด โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
		<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดได้ครั้งหนึ่งสูงจากพื้น 5 – 8 ซม. 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนกระโดดให้สูงจากพื้นไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดให้สูงจากพื้นในระยะที่กำหนด โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดให้สูงจากพื้นด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว	<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว - กระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ทั้งซ้ายและขวา) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนให้กระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัด โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ - ผู้สอนกระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ซ้ายและขวา) ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนให้กระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่งไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ซ้ายและขวา) โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ซ้ายและขวา) ด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
	การกระโดดพร้อมกันสองขา	<ul style="list-style-type: none"> - กระโดดพร้อมกันทั้งสองขาได้ติดต่อกัน 3 – 6 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดพร้อมกันทั้งสองขาติดต่อกันให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนให้กระโดดพร้อมกันทั้งสองขาไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดพร้อมกันทั้งสองขา โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดพร้อมกันทั้งสองขาด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมี

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		- กระโดดข้ามเชือกบนพื้น	<p>ความชำนาญสามารถกระโดดติดต่อกันได้ 3 – 6 ครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดข้ามเชือกบนพื้นให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนให้กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดข้ามเชือกบนพื้นโดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดข้ามเชือกบนพื้นด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
		- กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนกระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้ไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนกระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้โดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกกระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้ด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
9. การใช้กระดานทรงตัว	การเดินบนกระดานทรงตัว	- เดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้ไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้โดยครู

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
			<p>คอยพูดแนะนำให้กำลังใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนฝึกเดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสองข้างจับราวไว้ด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยไม่ต้องช่วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกเดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ
	การยืนบนกระดานทรงตัว	<ul style="list-style-type: none"> - การยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยไม่ต้องช่วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนจับมือผู้เรียนยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ - ให้ผู้เรียนยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างโดยครูคอยพูดแนะนำให้กำลังใจ - ให้ผู้เรียนฝึกยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสองข้างด้วยตนเองจนเกิดทักษะและมีความชำนาญ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
10. การรับส่งลูกบอล	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลลงพื้นและมองตามลูกบอลไป	- ผู้สอนนำลูกบอลหลากสีมาโยนลงบนพื้นหน้าผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนมองตามโดยโยนครั้งละหนึ่งลูกสลับสีกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
		- โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 2 เมตร	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนทั้งสองข้างโยนลูกบอลไปด้านหน้าแล้วให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเอง
	การทุ่มลูกบอล	- ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ด้วยมือทั้งสองข้าง	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนทั้งสองข้างทุ่มลูกบอลลงพื้นให้ลูกบอลกระเด็นและฝึกรับด้วยมือทั้งสองข้างโดยผู้สอนจับมือผู้เรียนทำจนผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองแล้วให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเอง
		- ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ได้ติดต่อกันสองครั้ง	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนทั้งสองข้างทุ่มลูกบอลลงพื้นให้ลูกบอลกระเด็นและฝึกรับด้วยมือทั้งสองข้างโดยผู้สอนจับมือผู้เรียนทำจนผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองแล้วให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเอง (ได้ติดต่อกันสองครั้ง)
	การรับลูกบอล	- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยแขนและลำตัว	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนทั้งสองข้างรับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยแขนและลำตัวโดยผู้สอนจับมือผู้เรียนทำจนผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองแล้วให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเอง
		- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยมือและส่วนอก	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนทั้งสองข้างรับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วยแขนและส่วนอกโดยผู้สอนจับมือผู้เรียนทำจนผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองแล้วให้ผู้เรียนฝึกทำด้วยตนเอง

2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการ / ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การมอง	การจ้องมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น	- เล่นจ๊ะเอ๋โดยใช้ฉากที่มีสีสดใส
		- สามารถจ้องมองวัตถุสิ่งของที่อยู่ตรงหน้า	- การเล่นเกมที่มีสีสดใสที่อยู่ตรงหน้าได้
		- สามารถจ้องมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวา	- เล่นของเล่นที่มีสีสดใส ที่เคลื่อนไหวซ้าย-ขวา แนว180 องศา
		- สามารถจ้องมองวัตถุด้านบน-ล่าง	- ให้ผู้เรียนมองตามลูกบอลที่มีสีสดใส ที่ปาลงพื้นให้กระดอนขึ้น บนล่าง - ให้ผู้เรียนมองตามวัตถุสีสดใส ในกระบอกน้ำใส(ขวดแก้วใส)ที่พลิกสลับขึ้น-ลง - ให้ผู้เรียนมองตามวัตถุที่มีสีสดใสหรือมีเสียงหรือมีไฟ ที่อยู่ในตำแหน่งบน-ล่าง
การมองตาม	- สามารถมองตามวัตถุที่เคลื่อนที่	- ให้ผู้เรียนมองของเล่นที่แขวน ที่มีสีสดใสขนาดใหญ่ และมีการเคลื่อนไหว โดยให้ผู้เรียนมองผู้เรียนมองเห็นในระยะใกล้ - ให้ผู้เรียนมองตามวัตถุที่มีสีสดใส ที่ย้ายจากมือหนึ่งไปอีกมือหนึ่ง - ให้ผู้เรียนมองตามลูกบอล ที่มีสีสดใสหรือมีเสียง ที่กลิ้งไปบนพื้น	
	- สามารถมองหาเมื่อของหายไปจากสายตา	- ให้ผู้เรียนมองหาวัตถุที่กำลังเล่นอยู่เมื่อถูกย้ายที่หรือเปลี่ยนที่อยู่ - ให้ผู้เรียนมองหาวัตถุที่ตกลงไปบนพื้น	

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการ / ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
2. การใช้มือ	การใช้มือในการเอื้อมกำหรือจับหรือจับวัตถุเพื่อนำวัตถุจากจุดหนึ่งไปปล่อยยังจุดหมาย	<ul style="list-style-type: none"> -สามารถเอื้อมจับสิ่งของที่ใกล้มือ - สามารถจับหรือกำวัตถุได้อย่างมั่นคง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนเอื้อมมือหยิบของเล่นที่มีสีสันสดใสหรือมีเสียงหลากหลายขนาด -ผู้ฝึกกระตุ้นโดยให้ลูบหลังมือ เพื่อให้ผู้เรียนกางมือหรือแบมือออก แล้วใส่ของลงในมือให้ผู้เรียนกำ -ให้ผู้เรียนถือของเล่นที่มีสีสันสดใสหรือมีเสียง -ให้ผู้เรียนจับหรือกำวัตถุที่ใส่ไว้ในมือ ในเวลาที่กำหนดได้โดยไม่ปล่อย
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถนำวัตถุที่จับไปยังจุดหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้เรียนหยิบวัตถุที่อยู่ข้างหน้าไปใส่ไว้ในมือผู้ฝึก -ผู้เรียนหยิบห่วงที่มีสีสัน/สะท้อนแสงขนาดใหญ่หรือมีเสียงใส่หลักที่มีสีสันขนาดใหญ่ -หยิบของเล่นที่มีสีสันสดใสหรือมีเสียงขนาดใหญ่ใส่ตะกร้าขนาดใหญ่
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำกิจกรรมอย่างง่ายๆ 	<ul style="list-style-type: none"> -โยนลูกบอลหรือวัตถุที่มีสีสันสดใสหรือมีเสียง หลากๆขนาด ลงตะกร้า ในระยะที่พอมองเห็น -ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ที่สีสันสดใส -ใส่ไม้รูปทรงต่างๆลงไปในกลุ่มที่มีช่องรูปทรงต่างๆ
3.การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ (กรณีสายตาเลือนราง)	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำกิจกรรมอย่างง่ายๆ 	<ul style="list-style-type: none"> -โยนลูกบอลหรือวัตถุที่มีสีสันสดใสหรือมีเสียง หลากๆขนาด ลงตะกร้า ในระยะที่พอมองเห็น -ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ที่สีสันสดใส -ใส่ไม้รูปทรงต่างๆลงไปในกลุ่มที่มีช่องรูปทรงต่างๆ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการ / ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
4.การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	การเคลื่อนไหวริมฝีปาก	- สามารถควบคุมการใช้ริมฝีปาก	-ให้ผู้เรียนเลียนเสียงพูด ตามที่ผู้ฝึกพูดหรือเปล่งเสียง เช่น ปาปา -การนวดกระตุ้นรอบๆปาก
	การดูดการเป่า	- สามารถดูดของเหลวและอาหารชนิดหนืดข้น	-ฝึกใช้หลอดดูดขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เช่น ดูนํ้าหวาน นมถั่วเหลือง วุ้น ตามลำดับ
		- สามารถเป่าลมออกจากปาก	-ฝึกให้ใช้หลอดขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เป่าสีน้ำ / สีโปสเตอร์บนกระดาษขาว -ฝึกเป่านกหวีด หรือของเล่นสำหรับเป่าที่มีเสียง
	การเคี้ยวและการกลืน	- สามารถเคี้ยวและกลืนอาหาร	-กระตุ้นการเคี้ยวโดยการนวดกระตุ้นขากรรไกร -กระตุ้นการกลืนโดยการนวดกระตุ้นภายในปาก เหงือก ลิ้น โคนลิ้น -นวดกระตุ้นบริเวณใต้คาง วนไปมา เพื่อกระตุ้นการกลืน

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง	- ฝึกดื่มนมหรือน้ำโดยการใช้น้ำหลอด - ฝึกดื่มนมหรือน้ำจากแก้วโดยใช้แก้วที่มีหู - ฝึกดื่มนมหรือน้ำจากแก้วโดยใช้แก้วปกติ
	การรับประทานอาหาร	- สามารถหยิบจับอาหารรับประทานได้ด้วยตนเอง	- ให้ผู้เรียนสำรวจตำแหน่งของอาหารที่จะรับประทานและหยิบอาหารขึ้นมารับประทาน
		- สามารถใช้ช้อนรับประทานอาหารโดย หกเล็กน้อย	- ฝึกการใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน
	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกาย โดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ	- ฝึกให้ผู้เรียนสำรวจส่วนต่างๆ ของเสื้อ และกางเกงทั้งด้านนอก ด้านในป้าย - ฝึกถอดเสื้อ กางเกง กระโปรง ออกด้วยตนเอง - ฝึกใส่เสื้อคอกลมโดยมีผู้ช่วยเหลือ - ฝึกถอดถุงเท้าและรองเท้า ออกด้วยตนเอง
การขับถ่าย	- สามารถบอกความต้องการในการขับถ่าย	- ฝึกให้ผู้เรียนแสดงสีหน้า หรือท่าทาง หรือส่งเสียงบอก เมื่อต้องการขับถ่าย เช่น แสดงสีหน้า เอามือจับที่ท้องเมื่อต้องการขับถ่ายขึ้นไปห้องน้ำ ส่งเสียงบอก เป็นต้น	

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - สามารถซบถ่ายในหองส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกให้ผู้เรียนไปหองส้วมเมื่อต้องการซบถ่ายโดยมีผู้ช่วยเหลือ - ฝึกให้ผู้เรียนถอดกางเกงออกในหองส้วมเมื่อต้องการซบถ่ายโดยมีผู้ช่วยเหลือ - ฝึกให้ผู้เรียนสวมกางเกงในหองส้วมเมื่อซบถ่ายเสร็จแล้วโดยมีผู้ช่วยเหลือ - ฝึกให้ผู้เรียนนั่งโถส้วมอย่างถูกต้องเมื่อซบถ่ายโดยมีผู้ช่วยเหลือ - ฝึกให้ผู้เรียนทำความสะอาดเมื่อซบถ่ายได้ โดยมีผู้ช่วยเหลือ
	5. การทำความสะอาดร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถทำความสะอาดร่างกายโดยมีผู้อื่นช่วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกให้ผู้เรียนสำรวจสถานที่และอุปกรณ์ในการทำความสะอาดร่างกาย - ฝึกให้ผู้เรียน ล้างมือ เช็ดมือโดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ - ฝึกการแปรงฟัน บ้วนปากโดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ - ฝึกการล้างหน้า เช็ดหน้า โดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ - ฝึกให้ผู้เรียนอาบน้ำ และเช็ดตัว โดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ - ฝึกการสระผม เช็ดผม และหวีผม โดยมีผู้อื่นช่วยเหลือ

4. ทักษะการรับรู้และการแสดงออกทางภาษา

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การรับรู้และเข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- มีการรับรู้แหล่งของเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ของเล่นที่มีเสียงที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 เสียงมาให้ผู้เรียนฟัง - ใช้กลองตีให้ผู้เรียนฟังโดยการตีด้านซ้ายสลับกับด้านขวา ด้านหน้า ด้านหลัง - เรียกชื่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมองตาม - ใ้บุคคลในครอบครัวเรียกชื่อของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนมองตามเสียงของแต่ละคน - ใช้กลองตีให้เสียงดังและเบาสลับกันและสังเกตอาการของผู้เรียน
	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดง	- ฝึกรับรู้การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางและน้ำเสียงของผู้อื่นที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนหยิบของใช้ที่แตกต่างกันส่งให้ผู้ฝึกผู้เรียนหยิบของได้ถูกต้องปรบมือพร้อมกับคำชมเชย และถ้าผู้เรียนหยิบผิดให้ผู้เรียนหยิบใหม่และยังไม่ถูกให้หยิบใหม่และออกคำสั่งที่ตั้งขึ้น - ออกคำสั่งง่ายๆ ให้ผู้เรียนทำตาม เช่น ปรบมือ ยกแขน - เรียกชื่อผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนยกมือขึ้น

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
2. การแสดงออกทางภาษา	การแสดงสีหน้าหรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้า หรือท่าทางสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ	- ผู้ฝึกพูดด้วยน้ำเสียงที่แตกต่างกันและสังเกตกิริยาท่าทางของผู้เรียน
	การสื่อสารโดยใช้รูปภาพสัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยใช้รูปภาพสัญลักษณ์	- ใช้การพูดสื่อสาร
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำ หรือประโยคง่าย	- ฝึกให้ผู้เรียนเลียนแบบเสียง คำ วลี หรือประโยคง่ายๆ - ฝึกให้ผู้เรียนออกเสียง คำ วลี หรือประโยคง่ายๆ จากสิ่งต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน - บอกชื่อสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกชื่อเล่นของตนเอง	- ผู้สอนเรียกชื่อเล่นของผู้เรียนทุกครั้งที่พูดด้วยและให้ผู้เรียนชี้ตัวเองพร้อมออกเสียงเรียกชื่อตัวเองตามผู้สอน
		- บอกชื่อจริงหรือนามสกุลของตนเอง	- ผู้สอนเรียกชื่อจริงหรือนามสกุลของผู้เรียนทุกครั้งที่พูดด้วยและให้ผู้เรียนชี้ตัวเองพร้อมออกเสียงเรียกชื่อตัวเองหรือนามสกุลตามผู้สอน

5. ทักษะทางด้านสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การปฏิบัติตนในสังคม	การแสดงความต้องการ	- ร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือปฏิเสธสิ่งที่ไม่ต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฝึกนำสื่อที่มีลักษณะแตกต่างกัน มาให้ผู้เรียนได้สัมผัส ผู้ฝึกบอกชื่อสื่อแต่ละชิ้นพร้อมให้ผู้เรียนสัมผัสและฟังเสียงจากนั้นให้ผู้เรียนเลือกโดยการบอกความต้องการ ผู้ฝึกจะหยิบของให้ตามความต้องการ - เมื่อผู้เรียนร้องขอสิ่งของที่ต้องการ ผู้ฝึกหยิบของอีกชนิดให้เพื่อให้ผู้เรียนปฏิเสธที่จะรับของที่ผู้ฝึกหยิบให้โดยการพูดว่า “ไม่เอา” “ไม่ใช่” หรือแสดงท่าทาง ด้วยการส่ายหน้า เมื่อผู้เรียนทำตามจุดประสงค์แล้ว จึงหยิบของให้ตามความต้องการ
	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- แสดงการขอโทษ ขอขอบคุณ	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อผู้เรียนทำผิดหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้ฝึกต้องบอกให้ผู้เรียนรู้จักการขอโทษ โดยให้ผู้เรียนยกมือไหว้พร้อมกล่าวคำขอโทษตามผู้ฝึก - เมื่อผู้อื่นให้สิ่งของ ผู้ฝึกบอกผู้เรียนให้ยกมือไหว้พร้อมกล่าวคำขอบคุณ โดยจับมือผู้เรียนพร้อมให้ผู้เรียนกล่าวคำขอบคุณ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การเล่น	- สามารถเล่นตามลำพังในกลุ่มเพื่อนได้	- ให้ผู้เรียนนั่งเป็นวงกลม และผู้ฝึกนำของเล่นแจกให้ผู้เรียนแต่ละคน พร้อมบอกชื่อของแต่ละชิ้นและให้สัมผัสของเล่นของตนเอง - ผู้ฝึกถามชื่อของเล่นแต่ละชิ้นกับผู้เรียนและบอกวิธีการเล่นกับผู้เรียนแต่ละคนจากนั้นให้ผู้เรียนเล่นของเล่นโดยผู้ฝึกดูแลอย่างใกล้ชิด
		- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้	- ผู้ฝึกให้ผู้เรียนนั่งเล่นของเล่นด้วยกันในกลุ่มเพื่อนโดยให้แลกเปลี่ยนของเล่นกัน และผู้ฝึกดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
	การรับผิดชอบงานบ้าน	- ช่วยผู้ใหญ่เก็บวัตถุออกให้พ้นทาง	- เมื่อผู้สอนเห็นสิ่งของหรือวัตถุที่วางไว้เกะกะทางเดินบอกให้ผู้เรียนช่วยเก็บทุกครั้ง
		- เลียนแบบการทำงานบ้านง่าย ๆ	- ผู้สอนจำลองบทบาทสมมติในการทำงานบ้านง่าย ๆ เล่นร่วมกับผู้เรียน
		- หยิบหรือเก็บวัตถุได้ถูกที่	- ผู้สอนบอกผู้เรียนทุกครั้งว่าหลังจากเล่นของเล่นหรือใช้สิ่งของแล้วนำไปเก็บไว้ให้ถูกที่ โดยในครั้งแรกๆ ผู้สอนอาจจับมือผู้เรียนทำ เมื่อผู้เรียนทำได้แล้วให้ผู้เรียนทำเอง

6. ทักษะทางสติปัญญาและการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการ / ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1 พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด	การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถบอกอวัยวะภายนอกง่ายๆ	- ให้ผู้เรียนชี้/บอกชื่ออวัยวะส่วนต่างๆ
	การจำแนกแยกแยะ <ul style="list-style-type: none"> - เกี่ยวกับบุคคล - เสียงบุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง 	- สามารถจำแนกแยกแยะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง	- ฝึกให้ผู้เรียนชี้/หยิบ/บอกชื่อจากรูปภาพบุคคลในครอบครัว - ฝึกให้ผู้เรียนชี้/หยิบ/บอกชื่อสิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง
	การเปรียบเทียบ <ul style="list-style-type: none"> - ขนาดใหญ่ – เล็ก - หนัก – เบา - อุณหภูมิ - พื้นผิว ฯลฯ 	- สามารถจับคู่สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง	- ให้ผู้เรียนชี้/หยิบ/บอกชื่อสิ่งของที่ หนัก – เบา - ให้ผู้เรียนสัมผัส อากาศร้อน – อากาศเย็น โดยผู้ฝึกอธิบายลักษณะของอากาศแต่ละอย่าง - ให้ผู้เรียนได้สัมผัสพื้นผิว และชี้/หยิบ/บอกชื่อพื้นผิว หยาบ ละเอียด ขรุขระ เรียบ อ่อนนุ่ม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการ / ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การจับคู่ - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจับคู่สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง	- ให้ผู้เรียนสัมผัสรูปทรงต่างๆ เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม - ให้ผู้เรียนจับคู่รูปทรงเหมือนกันตามที่คุณกำหนดให้
	การจัดหมวดหมู่ - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจัดหมวดหมู่ สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง	- ให้ผู้เรียนสัมผัสและแยกแยะหมวดหมู่ สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง เช่น ของกิน ของใช้
	ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	- สามารถใช้สิ่งของ 2 อย่าง ได้สัมพันธ์กัน	- ให้ผู้เรียนจับคู่สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่สัมพันธ์กัน เช่น ซ้อม - ส้อม

7. ทักษะที่สนองความต้องการจำเป็นพิเศษ

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. ความสนใจ	การสนใจต่อการควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม	- สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้	- ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมโดยเริ่มจากง่ายไปยาก และเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ โดยต้องให้ผู้เรียนกิจกรรมจนเสร็จจึงจะอนุญาตให้เปลี่ยนกิจกรรมได้
	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	- สามารถหันตามเสียงเรียก - สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ตรงข้ามกับครู เริ่มจากคำสั่งง่ายๆ เช่น กอดอก ยกมือขึ้น เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ก็ให้รางวัล เช่น กอด กล่าวชม ของเล่น ขนม เป็นต้น
	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	- รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพบุคคลในครอบครัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ แล้วถามว่าบุคคลหรือสิ่งของในรูปคืออะไร ถ้าผู้เรียนพูดไม่ได้ให้ใช้วิธีการชี้รูปหรือสิ่งของแทน
	การสนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัว	- สามารถบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวได้	- ฝึกให้ผู้เรียนเล่าเรื่อง หรือเหตุการณ์ที่ผ่านมา หรือได้พบเจอ
2. การรับรู้	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมองเห็น	- สามารถ ชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด	- ฝึกให้ผู้เรียนใช้สิ่งของที่คุ้นเคย เช่น แก้วน้ำ ช้อน เสื่อ โดยอาจจะใช้สิ่งของจริงแทนรูปภาพ
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน	- สอนจากสิ่งของจริง เช่น กลอง ฉิ่ง นกหวีด โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักที่ละอย่าง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฟังเสียงโดยไม่ให้เห็นสิ่งของ
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่สัมผัส	- ฝึกให้ผู้เรียนจับสิ่งของที่มีผิวสัมผัสแตกต่างกันอย่างชัดเจนเช่น ลูกบอลนิ่ม ๆ กระดาษทราย ไม้ชนไก่
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่ชิมรส	- ฝึกให้ผู้เรียนชิมรส โดยรสหวานจากน้ำผึ้ง รสเปรี้ยวจากมะนาว รสเค็มจากบัว รสขมจากมะระ และรสเผ็ดจากพริก

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของของที่ดม	- ฝึกให้ผู้เรียนดมกลิ่นต่างๆ เช่น กลิ่นหอมจากดอกไม้
	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทางและคำพูด	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพคนที่แสดงสีหน้า - ต่างๆแล้วถามผู้เรียนว่าคนในรูปรู้สึกอย่างไร - ฝึกให้เด็กแสดงสีหน้าตามอารมณ์ต่างๆ
	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์ โกรธ เสียใจ ดีใจ	- ฝึกให้ผู้เรียนรับรู้อารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ จากสถานการณ์ต่างๆ
3. การเลียนแบบ	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวหลายขั้นตอน	- ฝึกให้ผู้เรียนเลียนแบบการเคลื่อนไหวอย่างง่ายๆ - ขั้นตอนเดียวก่อน เช่น พรบมือ 3 ครั้ง , ยกมือ - ตะแคง - เมื่อผู้เรียนสามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหว - อย่างง่ายขั้นตอนเดียวได้แล้ว ให้เพิ่มจำนวนขั้นตอนขึ้น เช่น ทำกิจกรรมจังหวะประกอบเพลง
	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูดซ้ำซ้อน	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพหรือนิทาน แล้วครูเล่า - เรื่องจากรูปภาพหรือนิทาน ให้ผู้เรียนพูดทวนสิ่งที่ - ครูเล่าให้ฟัง
	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- สามารถเลียนแบบ ท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- ฝึกให้ผู้เรียนทำตาม ครูในการแสดงท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การไม่ส่งเสียงดัง
	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- ฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตารางกิจวัตร - ประจำวัน

แบบประเมินความสามารถพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก (แรกเกิด ถึง 3 ปี)

คำชี้แจงการใช้แบบประเมิน

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นการประเมินพัฒนาการสำหรับบุคคลออทิสติก เพื่อใช้ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน 6 ด้าน คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

2. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ประเมินความสามารถเด็กเป็นรายบุคคล

3. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ประเมินความสามารถก่อนและหลังการเตรียมความพร้อมบุคคลออทิสติกที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี

4. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

0 หมายถึง ทำไม่ได้/ไม่ยอมทำ

1 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือน ทางกาย ท่าทาง และทางวาจา

2 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือนด้วย ท่าทางและทางวาจา

3 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือนด้วยวาจา

4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องช่วยเหลือ

**แบบประเมินความสามารถพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก
(แรกเกิด ถึง 3 ปี)**

ชื่อ - สกุล ผู้เรียน ชื่อเล่น.....อายุ..... ปี.....เดือน
 ประเมินวันที่

ผู้ประเมิน

ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1.การเคลื่อนไหว ในท่านอน	การเคลื่อนไหวใน ท่านอนหงาย	- สามารถยื่นแขนในท่านอนหงาย					
		- สามารถหันศีรษะไปด้านข้าง					
		- สามารถเตะขาไปมา					
	การพลิกตัว	- สามารถพลิกตะแคงซ้ายและขวา					
		- สามารถพลิกคว่ำและหงาย					
		- สามารถยันตัวเพื่อเตรียมลุกขึ้นนั่ง					
การเคลื่อนไหวใน ท่านอนคว่ำ	- สามารถชันคอขึ้น						
	- สามารถคืบไปในทิศทางต่างๆ						
2.การนั่ง	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย/ ผู้ช่วย					
		- สามารถนั่งโดยใช้มือยัน					
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระทบจาก ภายนอกได้					
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน					
	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีเครื่องช่วย/ ผู้ช่วย					
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงกระทบจาก ภายนอกได้					
- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน							

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
3.การคลาน	การคลาน	- สามารถตั้งคลาน					
		- สามารถคลานไปในทิศทางต่าง ๆ					
		- สามารถคลานขึ้น - ลงบันได					
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน					
4.การยืน	การเกาะยืน	- สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับสองข้าง					
		- สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับข้างเดียว					
	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เอง					
5.การเดิน	การเดินอิสระ	- สามารถเดินได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ช่วยหรือเครื่องช่วย					
	การเดินถอยหลัง	- เดินถอยหลังได้ 3 ก้าว ถึงไกล 2 เมตร					
	การเดินเขย่งปลายเท้า	- เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ 3 ก้าว					
		- เดินเขย่งปลายเท้าไปข้างหน้าได้ไกล 2 เมตร					
	การเดินไปข้างหน้า	- เดินไปข้างหน้าโดยต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วได้ 3 ก้าว					
		- เดินโดยเท้าข้างหนึ่งอยู่บนกระดานได้ 4 ก้าว					
		- เดินก้าวเท้าสลับกันบนแผ่นกระดานกว้าง 20 ซม. ได้ 3 เมตร					
		- เดินข้ามสิ่งกีดขวางได้					
	การเดินบนเส้นตรง	- เดินบนเส้นตรงไปข้างหน้าไกล 3 เมตร					
		- เดินในระหว่างเส้นขนานให้ห่างกัน 30 ซม. ยาว 3 เมตร					
6.การปีนและขึ้นลงบันได	การเดิน – ลงบันได	- เดินขึ้นบันไดโดยใช้มือข้างหนึ่งจับราวบันไดและพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น					
		- เดินลงบันไดโดยมือข้างหนึ่งจับราวบันไดและพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้น					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
	การปีนเครื่องเล่น	- เดินขึ้นบันไดสลักเท้าได้โดยมียังจับราวบันได					
		- ก้าวขึ้นยืนบนแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม.					
		- ก้าวลงจากแท่นไม้ กว้าง 30 ซม. ยาว 30 ซม. สูง 15 ซม.					
		- ปีนขึ้นและลงบันไดที่พาดไว้หรือตาข่าย เชือกสูง 1 เมตร					
		- ขึ้นบันไดแล้วลื่นไถลลงมาทางไม้ลื่น					
7.การวิ่ง	การวิ่ง	- วิ่งนุ่มนวลโดยเร็วบ้างช้าบ้างสลับกัน					
		- สามารถวิ่งไปในทิศทางต่างๆ					
		- วิ่งเต็มฝ่าเท้าไปข้างหน้า 2 เมตร					
		- วิ่งผ่านสิ่งกีดขวางและหลบมุมได้โดยไม่ชน 1 รอบ					
8.การกระโดด	การกระโดดสูงจากพื้น	- กระโดดได้ครั้งหนึ่งเป็นระยะไกล 5 – 20 ซม.					
		- กระโดดได้ครั้งหนึ่งสูงจากพื้น 5 – 8 ซม.					
	การกระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว	- กระโดดด้วยขาข้างที่ถนัดข้างเดียว					
		- กระโดดด้วยขาข้างใดข้างหนึ่ง (ทั้งซ้ายและขวา)					
	การกระโดดพร้อมกันสองขา	- กระโดดพร้อมกันทั้งสองข้างได้ติดต่อกัน 3 – 6 ครั้ง					
		- กระโดดข้ามเชือกบนพื้น - กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากแท่นไม้					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
9.การใช้กระดาน ทรงตัว	การเดินบน กระดานทรงตัว	- เดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้มือทั้งสอง ข้างจับราวไว้					
		- เดินบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสอง ข้างโดยไม่ต้องช่วย					
	การยืนบน กระดานทรงตัว	- ยืนบนกระดานทรงตัวด้วยเท้าทั้งสอง ข้างโดยไม่ต้องช่วย					
10.การรับส่ง ลูกบอล	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลลงพื้นและมองตามลูกบอล ไป					
		- โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 2 เมตร					
	การทุ่มลูกบอล	- ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ด้วยมือ ทั้งสองข้าง					
		- ทุ่มลูกบอลให้กระเด็นและรับไว้ได้ ติดต่อกันสองครั้ง					
	การรับลูกบอล	- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วย แขนและลำตัว					
		- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่กระเด็นมาด้วย มือและส่วนอก					

ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1.การมอง	การจ้องมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น					
		- สามารถจ้องมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้า					
		- สามารถจ้องมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวา					
		- สามารถจ้องมองวัตถุด้านบน-ล่าง					
	การมองตาม	- สามารถมองตามวัตถุที่เคลื่อนที่					
		- สามารถมองหาเมื่อของหายไปจากสายตา					
2.การใช้มือ	การใช้มือในการเอื้อมกำหรือจับวัตถุ เพื่อนำวัตถุจากจุดหนึ่งไปปล่อยยังจุดหมาย	- สามารถเอื้อมมือจับสิ่งของที่ใกล้มือ					
		- สามารถจับหรือกำวัตถุได้อย่างมั่นคง					
		- สามารถนำวัตถุที่จับไปยังจุดหมาย					
		- สามารถปล่อยวัตถุที่จุดหมายได้					
3.การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	- สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำกิจกรรมอย่างง่ายๆ					
4.การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	การเคลื่อนไหวริมฝีปาก	- สามารถควบคุมการใช้ริมฝีปาก					
	การดูดและการเป่า	- สามารถดูดของเหลว และอาหารหนืดหรือข้น					
		- สามารถเป่าลมออกจากปาก					
การเคี้ยวและการกลืน	- สามารถเคี้ยวและกลืนอาหาร						

ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1.การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง					
	การรับประทานอาหาร	- สามารถหยิบจับอาหาร รับประทานได้ด้วยตนเอง					
		- สามารถใช้ช้อนรับประทานอาหาร โดยหกเล็กน้อย					
	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกาย โดยมี ผู้อื่นช่วยเหลือ					
	การขับถ่าย	- สามารถบอกความต้องการในการขับถ่าย					
		สามารถขับถ่ายในห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ					
	การทำความสะอาดสอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกาย โดยมีผู้อื่นช่วย					

ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การรับรู้และเข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- มีการรับรู้แหล่งของเสียง					
	การรับรู้สีหน้าท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดง					
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่น					
2. การแสดงออกทางภาษา	การแสดงสีหน้าหรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้า หรือท่าทาง สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ					
	การสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์					
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำหรือประโยคง่ายๆ					
	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกชื่อเล่นของตนเอง - บอกชื่อหรือนามสกุลของตนเอง					

ทักษะสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1.การปฏิบัติตนในสังคม	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ต้องการ					
	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- แสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม					
		- แสดงการขอโทษ ขอบขอบคุณ					
	การเล่น	- สามารถเล่นตามลำพังในกลุ่มเพื่อนได้					
		- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้					
	การรับผิดชอบงานบ้าน	- ช่วยผู้ใหญ่เก็บวัตถุออกให้พ้นทาง					
		- เลียนแบบการทำงานบ้านง่ายๆ					
		- หยิบหรือเก็บวัตถุได้ถูกต้อง					

ทักษะทางด้านสติปัญญา

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด	การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถชี้/บอกชื่อวัยวะภายนอกง่ายๆ					
	การจำแนกแยกแยะ - เกี่ยวกับบุคคล - เสียงบุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจำแนกแยกแยะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของที่คุ้นเคย สี ขนาด รูปทรง					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
	การเปรียบเทียบ - ขนาดใหญ่ - เล็ก - หนักเบา - อุณหภูมิ - พื้นผิว ฯลฯ	- สามารถรับรู้ ขนาดใหญ่-เล็ก น้ำหนัก หนัก-เบา อุณหภูมิ ร้อน-เย็น พื้นผิว ฯลฯ					
	การจับคู่ - สิ่งของที่คู่กันเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจับคู่สิ่งของที่คู่กันเคย สี ขนาด รูปทรง					
	การจัดหมวดหมู่ - สิ่งของที่คู่กันเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจัดหมวดหมู่ สิ่งของที่คู่กันเคย สี ขนาด รูปทรง					
	ความสัมพันธ์ของ สิ่งต่าง ๆ	- สามารถใช้สิ่งของ 2 อย่างได้สัมพันธ์กัน					

ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับบุคคลออทิสติก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. ความสนใจ	การสนใจตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้	- สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้					
	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	- สามารถหันตามเสียงเรียก - สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต					
	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	- รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ					
2. การรับรู้	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง	- สามารถ ชี้หรือเลือก สิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้หรือเลือกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของที่สัมผัส					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของที่ชิมรสได้					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้หรือเลือกสิ่งของของที่ดมได้					
	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทางและคำพูด					
	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
3. การเลียนแบบ	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวขั้นตอนเดียว					
	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูด					
	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- สามารถเลียนแบบ การไหว้ การเก็บของเข้าที่ การนั่งที่ ทำกิจกรรมอยู่กับที่					
	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน					

**แนวทางการพัฒนาศักยภาพ
สำหรับบุคคลออทิสติก อายุตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป**

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
1	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การนั่ง เช่น นั่งบนพื้น นั่งเก้าอี้ การทรงตัวในท่านั่ง เป็นต้น 2. การยืน เช่น การเกาะยืน การยืนด้วยตนเอง เป็นต้น 3. การเดิน เช่น การเดินด้วยตนเอง เป็นต้น 4. การปีนและขึ้นลงบันได เช่น การเดินขึ้น - ลงบันได 5. การวิ่ง เช่น วิ่งอยู่กับที่ วิ่งไปข้างหน้า เป็นต้น 6. การกระโดด เช่น การกระโดดเชือก การกระโดดไกล การกระโดดสองเท้า การกระโดด ในทิศทางต่าง ๆ เป็นต้น 7. การใช้กระดานทรงตัว เช่น การเดินบนกระดานทรงตัว เป็นต้น 8. การรับส่งลูกบอล เช่น การโยนลูกบอล การรับลูกบอล เป็นต้น 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุบุคคลออทิสติกและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>
2	<p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านใช้มือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ และการเคลื่อนไหววัยวะที่ใช้ในการพูด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้มือในการเอื้อม การกำหรือจับวัตถุ การนำวัตถุไปยังเป้าหมาย และการปล่อยวัตถุ 2. การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ เช่น การหยิบจับวัตถุ การต่อวัตถุ/สิ่งของ การปั้น การตัด การขีดเขียน การวาดภาพ การระบายสี การโยน การกลิ้ง เป็นต้น 3. การเคลื่อนไหววัยวะที่ใช้ในการพูด เช่น การเคลื่อนไหวริมฝีปาก การดูด/การเป่า การเคี้ยว/การกลืน เป็นต้น 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุบุคคลออทิสติกและความแตกต่างระหว่างบุคคล</p>

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
3	<p>การช่วยเหลือตนเองใน ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเด็กออทิสติก ที่มีพัฒนาการล่าช้า ควรได้รับการฝึกให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ โดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - การตื่น - การรับประทานอาหาร - การแต่งกาย - การขับถ่าย - การทำความสะอาดร่างกาย - การดูแลอนามัยส่วนบุคคล 2. กิจวัตรประจำวันอื่น ๆ <ul style="list-style-type: none"> - การช่วยเหลืองานบ้าน - การเดินทางไปในที่ต่างๆ - การซื้อของ - การใช้บริการสาธารณะ 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุ บุคคลออทิสติก และความ แตกต่างระหว่าง บุคคล</p>
4	<p>ภาษาและการสื่อสาร ทักษะ ภาษาและการสื่อสารมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือแสดงออกถึงความเข้าใจในการรับรู้ทางภาษาและการสื่อสารกับบุคคลอื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับรู้และเข้าใจภาษา <ul style="list-style-type: none"> - การรับรู้เสียง - การรับรู้สีหน้า ท่าทาง - การรับรู้คำพูด 2. การแสดงออกทางภาษา <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงสีหน้า ท่าทาง - การสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ - การพูด - การบอกข้อมูลส่วนตัว 	<p>ขึ้นอยู่กับอายุ บุคคลออทิสติก และความ แตกต่างระหว่าง บุคคล</p>

ที่	ทักษะ	เนื้อหา	เวลา
5	ทักษะทางสังคม ทักษะสังคมเป็นการส่งเสริมพัฒนาทักษะการ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล รอบข้าง การปฏิบัติตัว การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคคลอื่น	1. การปฏิบัติตนในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความต้องการ - การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น - การเล่น - การปฏิบัติตามกติกาของสังคม 	ขึ้นอยู่กับอายุ บุคคลออทิสติก และความ แตกต่างระหว่าง บุคคล
6	ด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ทักษะด้านสติปัญญาเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดด้านต่างๆ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้นต่อไป และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1. การพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง - การจำแนก - การเปรียบเทียบ - การจับคู่ - การจัดหมวดหมู่ - ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 2. การเตรียมความพร้อมการอ่าน 3. การเตรียมความพร้อมการเขียน 4. การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ 5. การเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ไข้ปัญหา	ขึ้นอยู่กับอายุ บุคคลออทิสติก และความ แตกต่างระหว่าง บุคคล
7	ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับบุคคลออทิสติก	1. ทักษะความสนใจ <ul style="list-style-type: none"> - การควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม - การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น - การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว - การสนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆรอบตัว 2. ทักษะการรับรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง - การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง - การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส - การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส - การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น - การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด - การรับรู้อารมณ์ 3. ทักษะการเลียนแบบ <ol style="list-style-type: none"> 1. การเลียนแบบการเคลื่อนไหว 2. การเลียนแบบคำพูด 3. การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 4. การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	ขึ้นอยู่กับอายุ บุคคลออทิสติก และความ แตกต่างระหว่าง บุคคล

ศักยภาพที่คาดหวัง
สำหรับบุคคลออทิสติกอายุตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่

1. ทักษะ การนั่ง

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน
2	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง - สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน

2. ทักษะ การยืน

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เองอย่างมั่นคง

3. ทักษะ การเดิน

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเดินด้วยตนเอง	- เดินไปข้างหน้าต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วไกล 2 เมตร - เดินด้วยปลายเท้าได้ไกล 3 เมตร - เดินบนไม้กระดานกว้าง 10 ซม. ได้ 3 เมตร - เดินบนเส้นตรงกว้าง 5 ซม. ได้ 3 เมตร

4. ทักษะ การปีนและขึ้นลงบันได

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเดินขึ้น - ลงบันได	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดโดยก้าวเท้าสลับกันไม่พักเท้าและไม่จับราว - เดินลงบันไดโดยก้าวเท้าสลับกัน ไม่พักเท้าแต่จับราวบันได - ถือของและเดินขึ้น - ลง บันไดได้

5. ทักษะ การวิ่ง

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การวิ่ง	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถวิ่งไปในทิศทางต่างๆ - สามารถวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางได้

6. ทักษะ การกระโดด

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การกระโดดเชือก	- กระโดดไปข้างหน้าข้ามเชือกสูงกว่าพื้น 4 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน
2	การกระโดดไกล	- กระโดดได้ไกล 30 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน
3	การกระโดดสองเท้า	- กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากบันไดขั้นสุดท้ายหรือแท่นไม้สูง 20 ซม.
4	การกระโดดในทิศทางต่าง ๆ	- กระโดดไปข้างซ้าย - ขวา และถอยหลังได้โดยเท้าทั้งสองไปพร้อมกัน

7. ทักษะ การใช้กระดานทรงตัว

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเดินบนกระดานทรงตัว	<ul style="list-style-type: none"> - เดินได้หนึ่งก้าวบนกระดานทรงตัวโดยไม่ต้องช่วย - เดินบนกระดานทรงตัวไปข้างหน้าโดยใช้แขนกางออก - เดินบนกระดานทรงตัวโดยแขนแนบลำตัว

8. ทักษะ การรับส่งลูกบอล

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 3 เมตร - โยนลูกบอลขนาดเล็กไปไกล 2 เมตร
2	การรับลูกบอล	- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยแขนและลำตัว - รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยมือทั้งสองข้าง

ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

1. ทักษะ การมอง

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น - สามารถมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้าและรับรู้รายละเอียด - สามารถมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวาและรับรู้รายละเอียด - สามารถมองวัตถุด้านบน-ล่างและรับรู้รายละเอียด

2. ทักษะ การใช้มือ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การใช้มือในการกำหรือจับวัตถุ การนำวัตถุไป การปล่อยวัตถุ	- สามารถจับวัตถุหรือสิ่งของได้อย่างถูกวิธี - สามารถใช้นิ้วหัวแม่มือ ร่วมกับนิ้วอื่น ๆ การหยิบด้วยปลายนิ้ว - สามารถนำและปล่อยวัตถุไปยังจุดหมายที่ต้องการ

3. ทักษะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	- สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำกิจกรรมที่ซับซ้อน

4. ทักษะ การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	- สามารถควบคุมริมฝีปากได้อย่างปกติ

ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

1. ทักษะ การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง
2	การรับประทานอาหาร	- สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี
3	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกายอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ
4	การขับถ่าย	- สามารถขับถ่ายได้ด้วยตนเอง
5	การทำความสะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง
6	การดูแลอนามัยส่วนบุคคล	- สามารถจัดการ ดูแลสุขภาพส่วนตนได้ถูกสุขลักษณะ

2. ทักษะ กิจวัตรประจำวันอื่น ๆ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การช่วยเหลืองานบ้าน	- รับผิดชอบงานบ้านง่ายๆได้
2	การเดินทางไปในที่ต่างๆ	- สามารถการเดินทางไปในที่ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง
3	การซื้อของ	- สามารถซื้อของ ได้ด้วยตนเอง
4	การใช้บริการสาธารณะ	- สามารถใช้บริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง

ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา

1. ทักษะ การรับรู้และเข้าใจภาษา

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การรับรู้เสียง	- สามารถรับรู้แหล่งของเสียงและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม
2	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดงและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม
3	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ทักษะ การแสดงออกทางภาษา

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การแสดงสีหน้า หรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้า หรือท่าทาง สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม
2	การสื่อสารโดยการใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม	- สามารถสื่อสารโดยการใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม
3	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำ หรือประโยคได้อย่างเหมาะสม
4	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกอายุและเพศของตนเอง - บอกชื่อพ่อและแม่ของตนเอง

ทักษะสังคม

1. ทักษะ การปฏิบัติตนในสังคม

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ต้องการ
2	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- สามารถแสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ - สามารถแสดงการขอโทษ ขอขอบคุณได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์
3.	การเล่น	- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม - สามารถเล่นกับผู้อื่นได้ตามกติกา
4.	การปฏิบัติตามกติกาของสังคม	- สามารถปฏิบัติตามกติกาของสังคมได้อย่างเหมาะสม

ทักษะทางด้านสติปัญญา และการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

1. ทักษะ พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถบอกชื่อและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ได้
2	การจำแนก - เกี่ยวกับบุคคล - เสียงบุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง ฯลฯ	- สามารถจำแนกและบอกชื่อบุคคลที่คุ้นเคยได้ - สามารถจำแนกและบอกชื่อเกี่ยวกับสิ่งของที่คุ้นเคยได้ - สามารถจำแนกและบอกชื่อสีต่างๆได้ - สามารถจำแนกและบอกขนาดต่างๆได้ - สามารถจำแนกและบอกรูปทรงต่างๆได้
3	การเปรียบเทียบ - ขนาด - น้ำหนัก - อุณหภูมิ - จำนวน - พื้นผิว ฯลฯ	- สามารถเปรียบเทียบ ขนาด น้ำหนัก อุณหภูมิ จำนวน พื้นผิว ฯลฯ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
4	การจับคู่ - สิ่งของ - ภาพ - สัญลักษณ์	- สามารถจับคู่สิ่งของ ภาพหรือสัญลักษณ์
5	การจัดหมวดหมู่ - คน - สัตว์ - สิ่งของ - พืช	- สามารถจัดหมวดหมู่ คน สัตว์ สิ่งของ และพืช
6	ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	- สามารถใช้สิ่งของ ได้อย่างสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับหน้าที่

2. ทักษะ การเตรียมความพร้อมการอ่าน

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเตรียมความพร้อมการอ่าน	- สามารถจำแนกพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์ - สามารถออกเสียงพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์ - สามารถอ่านพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์ - สามารถอ่านภาษาอังกฤษ

3. ทักษะ การเตรียมความพร้อมการเขียน

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเตรียมความพร้อมการเขียน	- สามารถเขียนเส้นพื้นฐานได้ - สามารถเขียนพยัญชนะ - สระ - สามารถอ่านภาษาอังกฤษ

4. ทักษะ การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถนับจำนวนนับได้ - สามารถรู้ค่าของจำนวนนับได้ - สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขได้ - สามารถเขียนตัวเลขได้ - สามารถบวก ลบ คูณ และ หาง่าย ๆ ได้

5. ทักษะ การเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับบุคคลออทิสติก

1. ทักษะ ความสนใจ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้
2	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถหันตามเสียงเรียก - สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต
3	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ
4	การสนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆรอบตัว	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวได้

2. ทักษะ การรับรู้

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมองเห็น	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด
2	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน
3	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่สัมผัส
4	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่ชิมรส
5.	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของของที่ดมกลิ่น
6	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และ คำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด
7	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ

3. ทักษะ การเลียนแบบ

ที่	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง
1	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวหลายขั้นตอน
2	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูดซ้ำซ้อน
3	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- สามารถเลียนแบบ ท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์
4	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

**แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ
สำหรับบุคคลออทิสติก อายุตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป**

1.ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การนั่ง	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งทรงตัวด้วยตนเอง และสามารถเอื้อมมือทำกิจกรรมนอกฐานรองรับได้
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน	- ฝึกให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากท่านั่งเป็นท่าตั้งคลาน และให้ยกขาขึ้นหนึ่งข้างยันตัวลุกขึ้นด้วยตนเอง
	การนั่งบนเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งบนเก้าอี้ ให้เท้าวางราบพอดีกับพื้น ให้ผู้เรียนนั่งทรงตัวและ สามารถเอื้อมมือทำกิจกรรมนอกฐานรองรับได้
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งบนเก้าอี้ วางราบพอดีกับพื้นโน้มลำตัวไปด้านหน้าเล็กน้อย ลงน้ำหนักที่ขาดันตัวลุกขึ้นยืน
2. การยืน	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เองอย่างมั่นคง	- ฝึกให้ผู้เรียนยืนทรงตัวได้อย่างอิสระ
3. การเดิน	การเดินด้วยตนเอง	- เดินไปข้างหน้าต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วไกล 2 เมตร	- ผู้สอนจูงมือผู้เรียนข้างหนึ่งแล้วเดินต่อส้นเท้าบนปลายนิ้วไปด้วยกัน เมื่อผู้เรียนเดินได้ดีแล้วให้ผู้เรียนเดินเอง
		- เดินด้วยปลายเท้าได้ไกล 3 เมตร	- ผู้สอนจูงมือผู้เรียนข้างหนึ่งแล้วเดินด้วยปลายเท้าไปด้วยกันเมื่อผู้เรียนเดินได้ดีแล้วให้ผู้เรียนเดินเอง - เล่นเกมให้ผู้เรียนเดินคว่ำจับของที่อยู่สูงในระดับที่เด็กต้องเขย่งตัวหยิบเช่น เขย่งเท้าคว่ำจับลูกโป่งหรือไล่จับฟองสบู่

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
			<ul style="list-style-type: none"> - อาจฝึกในสถานการณ์อื่น ๆ ก็ได้ เช่น ให้เดินย่อง ๆ ค่อย ๆ หรือไม่ให้ใครได้ยิน
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินบนไม้กระดานกว้าง 10 ซม. ได้ 3 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจูงมือผู้เรียนข้างหนึ่งแล้วเดินบนไม้กระดานไปด้วยกัน เมื่อผู้เรียนเดินได้ดีแล้วให้ผู้เรียนเดินเอง - จัดเกมเดินบนไม้กระดานและมีดนตรีประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน
		<ul style="list-style-type: none"> - เดินบนเส้นตรงกว้าง 5 ซม. ได้ 3 เมตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเดินช้า ๆ บนเส้นตรง จูงมือผู้เรียนเดินไปพร้อมกันในระยะสั้น ๆ ประมาณ 1 เมตร แล้วจึงค่อยเพิ่มระยะทางให้ไกลขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 3 เมตร - เมื่อผู้เรียนทรงตัวเดินได้ดีแล้ว ปล่อยให้ผู้เรียนเดินเองในระยะสั้น ๆ ก่อน แล้วจึงเพิ่มระยะจนถึง 3 เมตร - วาดรูปรอยเท้าต่อ ๆ กันให้ผู้เรียนเดินบนรอยเท้า
4. การปีนและขึ้นลงบันได	การเดินขึ้น - ลงบันได	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดโดยก้าวเท้าสลับกันไม่พักเท้าและไม่จับราว - เดินลงบันไดโดยก้าวเท้าสลับกันไม่พักเท้าและไม่จับราว 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนถือของเล่นทั้งสองมือแล้วเดินขึ้นบันไดหรือให้ผู้เรียนเดินตามบันไดห่างจากราวจับ - ผู้สอนจับมือผู้เรียนไว้ข้างหนึ่ง และให้ผู้เรียนจับราวบันไดข้างหนึ่งบอกให้ผู้เรียนก้าวขาลงมาโดยอาจจะพักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้นก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนก้าวเท้าสลับกันลงมา ถ้าผู้เรียนยังทำไม่ได้ผู้สอนช่วยกดเข่าข้างที่อไว้นขณะที่ก้าวขาอีกข้างลงมา ผู้เรียนก็จะมั่นใจและทำได้

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		- ถือของและเดินขึ้นลงบันไดได้	- ผู้เรียนจะขึ้นบันไดได้โดยไม่มีปัญหาใดๆ แต่ตอนลงบันไดผู้สอนอาจต้องช่วยจับที่ไหลของผู้เรียนไว้ในขณะที่ผู้เรียนก้าวขาลงมา โดยให้พักเท้าทั้งสองข้างในแต่ละขั้นเสียก่อนแล้วจึงให้ผู้เรียนก้าวเดินสลับเท้าลงมาเอง
5. การวิ่ง	การวิ่ง	- สามารถวิ่งไปในทิศทางต่าง ๆ	- ฝึกให้ผู้เรียนวิ่งไปในทิศทางต่าง ๆ
6. การกระโดด	การกระโดดเชือก	- สามารถวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางได้	- ฝึกให้ผู้เรียนวิ่งผ่านสิ่งกีดขวาง เช่น การวิ่งกระโดดข้ามเชือก การวิ่งหลบสิ่งกีดขวางทาง เป็นต้น
		- กระโดดไปข้างหน้าข้ามเชือกสูงกว่าพื้น 4 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน	- ผู้สอนกระโดดข้ามเชือกให้ผู้เรียนดู แล้วยืนหันหน้าเข้าหาผู้เรียน ซึ่งยืนอยู่หน้าเชือก จับมือผู้เรียนทั้งสองข้าง บอกให้ผู้เรียน “กระโดดข้ามเชือก” โดยให้ผู้เรียนย่อเข่าแล้วดึงตัวผู้เรียนให้กระโดดข้ามเชือกมา - ให้ผู้เรียนเล่นกระโดดข้ามเชือกกับผู้สอน หรืออาจจะให้เล่นเป็นกลุ่มร่วมกับผู้เรียนอื่นๆ เพื่อให้สนุกยิ่งขึ้น
	การกระโดดไกล	- กระโดดได้ไกล 30 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน	- ผู้สอนกระโดดให้ผู้เรียนดูแล้วให้ผู้เรียนทำตาม โดยผู้สอนยืนอยู่ข้างหน้าผู้เรียน บอกให้ผู้เรียนกระโดดมาหาโดยค่อย ๆ เพิ่มระยะทางให้ไกลขึ้นจนถึง 30 ซม. ผู้สอนอาจช่วยจับมือ หรือพยุงเพิ่มระยะทางให้ไกลขึ้น
การกระโดดสองเท้า	- กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากบันไดขั้นสุดท้ายหรือแท่นไม้ที่สูง 20 ซม.	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนกระโดดลงจากแท่นไม้ เมื่อผู้เรียนทำได้แล้วลดการช่วยเหลือจนผู้เรียนสามารถกระโดดลงมาได้เอง	

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การกระโดดในทิศทางต่าง ๆ	- กระโดดไปข้างซ้าย – ขวา และถอยหลังได้ โดยเท้าทั้งสองข้างไปพร้อมกัน	- ผู้สอนกระโดดไปข้างหน้าและกระโดดถอยหลังให้ดู ผู้เรียนก็จะพยายามเลียนแบบและทำตามได้ - ให้เล่นเกมกระโดดไปตามคำสั่งกับผู้เรียนคนอื่น ๆ เกมสมมุติว่า เป็นตัวสัตว์กระโดด เช่น กระต่ายกระโดด หรือให้กระโดดไปตามรูปร่างที่ผู้สอนวาดไว้บนพื้น
7. การใช้กระดานทรงตัว	การเดินบนกระดานทรงตัว	- เดินได้หนึ่งก้าวบนกระดานทรงตัวโดยไม่ต้องช่วย	- ผู้สอนจับมือผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคุ้นเคยและรู้สึกปลอดภัยในการเดิน ครูลดการช่วยเหลือลงเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเริ่มทำได้และให้ผู้เรียนเดินบนกระดานทรงตัวด้วยตนเอง
		- เดินบนกระดานทรงตัวไปข้างหน้าโดยใช้แขนกางออก	- ผู้สอนจัดบทบาทสมมุติ เช่น เล่นเกมนกโฉบบินโดยให้ผู้เรียนกางแขนและเดินทรงตัวบนกระดาน
		- เดินบนกระดานทรงตัวโดยแขนแนบลำตัว	- ผู้สอนจัดบทบาทสมมุติ เช่น เล่นเกมย่องหาสิ่งของโดยให้ผู้เรียนนำแขนแนบลำตัวแล้วค่อยๆ เดินทรงตัวบนกระดาน
8. การรับส่งลูกบอล	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 3 เมตร	- ผู้สอนโยนลูกบอลให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนยืนอยู่ข้างหลังผู้เรียนแล้วจับมือผู้เรียนโยนลูกบอล โดยลดการช่วยเหลือลงเมื่อเห็นว่าผู้เรียนทำได้เอง - เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขควรจัดเล่นเกมขว้างลูกบอล
		- โยนลูกบอลขนาดเล็กไปไกล 2 เมตร	- ผู้สอนโยนลูกบอลให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง - ผู้สอนยืนอยู่ข้างหลังผู้เรียนแล้วจับมือผู้เรียนโยนลูกบอล โดยลดการช่วยเหลือลงเมื่อเห็นว่าผู้เรียนทำได้เอง - เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขควรจัดเล่นเกมขว้างลูกบอล

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การรับลูกบอล	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยแขนและลำตัว - รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยมือทั้งสองข้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - โยนลูกโป่งขึ้นไปแล้วบอกให้ผู้เรียนรับ ผู้เรียนก็จะรับลูกโป่งได้ง่าย เพราะมีเวลาเตรียมตัวนานก่อนที่ลูกโป่งจะตกลงมาจึงทำให้สามารถปรับตัวและปรับการทำงานของมือกับตาได้ทัน - ผู้สอนช่วยเด็กรับลูกบอลจับแขนผู้เรียนให้หงายขึ้น งอข้อศอกเป็นมุมเก้าสิบองศา แขนลำตัวเตรียมรับลูกบอล โดยให้พี่เลี้ยงโยนลูกบอลมาให้และบอกให้ผู้เรียนรับ - โยนลูกโป่งขึ้นไปแล้วบอกให้ผู้เรียนรับ ผู้เรียนก็จะรับลูกโป่งได้ง่าย เพราะมีเวลาเตรียมตัวนานก่อนที่ลูกโป่งจะตกลงมาจึงทำให้สามารถปรับตัวและปรับการทำงานของมือกับตาได้ทัน - ผู้สอนช่วยเด็กรับลูกบอลจับแขนผู้เรียนให้หงายขึ้น งอข้อศอกเป็นมุมเก้าสิบองศา แขนลำตัวเตรียมรับลูกบอล โดยให้พี่เลี้ยงโยนลูกบอลมาให้และบอกให้ผู้เรียนรับ

2. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การมอง	การมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งหันหน้าเข้าหาผู้ฝึก กระตุ้นให้ผู้เรียนมองสบตากับผู้ฝึกโดยอาจให้มองสิ่งของที่อยู่ในระดับสายตาผู้ฝึกก่อน จากนั้นถอนสิ่งของออก
		- สามารถมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้า และรับรู้รายละเอียด	- ฝึกให้ผู้เรียนมองชั่วคราวจนสามารถรับรู้รายละเอียดของสิ่งของนั้น ผู้ฝึกลองทดสอบโดยถามคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งของนั้น
		- สามารถมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวา และรับรู้รายละเอียด	- นำวัตถุไว้ด้านข้างซ้ายขวากะตุ้นให้ผู้เรียนมองวัตถุนั้นชั่วคราวจนสามารถรับรู้รายละเอียดของสิ่งของ ผู้ฝึกลองทดสอบโดยถามตำแหน่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของวัตถุนั้น
		- สามารถมองวัตถุด้านบน - ล่างและรับรู้รายละเอียด	- นำวัตถุไว้ด้านบน - ล่าง กระตุ้นให้ผู้เรียนมองวัตถุนั้นชั่วคราวจนสามารถรับรู้รายละเอียดของวัตถุ ผู้ฝึกลองทดสอบโดยถามคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับรายละเอียดของวัตถุนั้น
2. การใช้มือ	การใช้มือในการกำหรือจับวัตถุ เพื่อนำวัตถุไป การปล่อยวัตถุ	- สามารถจับหรือกำวัตถุได้อย่างถูกวิธี	- นำวัตถุรูปร่างหลากหลายมาให้ผู้เรียนทดลองจับ ผู้ฝึกสอนวิธีการจับหรือกำวัตถุให้ถูกวิธีตามรูปร่างของวัตถุ เช่น กำไว้ในมือหุบโดยใช้นิ้ว 3 นิ้ว
		- สามารถใช้นิ้วหัวแม่มือ ร่วมกับนิ้วอื่น ๆ การหยิบด้วยปลายนิ้ว	- นำวัตถุนั้นผู้เรียน เช่น ลูกปัดเล็ก ขนมหินเล็ก มาให้ผู้เรียนจับ โดยสอนให้เด็กใช้นิ้ว หัวแม่มือกับนิ้วชี้และนิ้วอื่น ๆ ที่เหลือ นำวัตถุชิ้นเล็ก ยาว เช่น ไม้จิ้มฟันมาให้ผู้เรียนหยิบโดยหยิบด้วยปลายนิ้ว

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
		- สามารถนำวัตถุและปล่อยวัตถุไปยังจุดหมายที่ต้องการ	- ฝึกให้ผู้เรียนจับหรือกำวัตถุไว้กระตุ้นให้ผู้เรียนเคลื่อนย้ายมือ นำวัตถุนั้นปล่อยไปยังจุดหมายที่กำหนดไว้
3. การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	- สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำกิจกรรมที่ซับซ้อน	- จัดกิจกรรมที่ซับซ้อนให้ผู้เรียนทำ เช่น การทำกิจกรรมรูปทรงหยอดกล่อง การต่อบล็อกหลายชั้น กระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมโดยใช้มองตามมือตลอดการทำกิจกรรม
4. การเคลื่อนไหวริมฝีปาก	การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	- สามารถควบคุมการใช้ริมฝีปาก	- ผู้ฝึกจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกควบคุมการใช้ ริมฝีปากในลักษณะต่าง ๆ เช่น การปิดปาก การเปิดปาก การห่อปาก การดูด การเป่า การเคี้ยว การกลืน

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน	การดื่ม การรับประทานอาหาร การแต่งกาย	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง	- นำแก้วน้ำมาแล้วช่วยประคองมือให้จับแก้วเพื่อยกแก้วขึ้นดื่มเองได้
		- สามารถ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี	- ฝึกให้ผู้เรียนจับช้อนส้อมตักอาหารเข้าปากด้วยตนเองโดยไม่หกเลอะเทอะ
		- สามารถแต่งกายอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ	- ฝึกให้ผู้เรียนถอด - ใส่เสื้อผ้าด้วยตนเอง แล้วฝึกใส่เสื้อผ้าแบบต่าง ๆ - ฝึกให้ผู้เรียนแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ
	การขับถ่าย	- สามารถขับถ่ายได้ด้วยตนเอง	- ฝึกให้ผู้เรียนใช้ห้องน้ำในการขับถ่าย - ฝึกให้ผู้เรียนให้รู้จักทำความสะอาดหลังขับถ่าย การทำความสะอาดห้องน้ำ
	การทำความสะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกาย ได้ด้วยตนเอง	- ฝึกให้ผู้เรียนทำความสะอาดร่างกาย อาบน้ำ เช็ดตัวด้วยตนเอง
	การดูแลอนามัยส่วนบุคคล	- สามารถจัดการ ดูแลสุขภาพส่วนตนได้ถูกสุขลักษณะ	- ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการดูแลสุขภาพ อนามัยได้ถูกสุขลักษณะ
2. กิจวัตรประจำวันอื่น ๆ	การช่วยเหลืองานบ้าน	- รับผิดชอบงานบ้านง่าย ๆ ได้	- สร้างสถานการณ์จำลองโดยฝึกให้ผู้เรียนทำงานบ้านง่าย ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ทำความสะอาดเสื้อผ้า ล้างจาน เป็นต้น

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การเดินทางไปในที่ต่าง ๆ	- สามารถเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	- ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการใช้บริการรถสาธารณะ - ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการเดินทางไปยังสถานที่ที่คุ้นเคยด้วยตนเอง ก่อนแล้วฝึกให้เดินทางไปในที่ต่าง ๆ
	การซื้อของ	- สามารถซื้อของได้ด้วยตนเอง	- ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการใช้จ่ายเงินในการซื้อของ เช่น ฝึกซื้อของที่ร้านค้า
	การใช้บริการสาธารณะ	- สามารถใช้บริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง	- ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการใช้บริการสาธารณะ เช่น โทรศัพท์ ห้องน้ำสาธารณะ

4. ทักษะภาษาและการสื่อสาร

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การรับรู้และเข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- สามารถรับรู้แหล่งของเสียงและตอบสนองได้เหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนฟังเสียง เช่น เสียงพูด เสียงน้ำไหล เสียงกริ่ง โทรศัพท์ และฝึกให้แสดงการตอบสนองที่เหมาะสม
	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดงและตอบสนองได้เหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนรับรู้สีหน้า ท่าทาง เช่น เมื่อครูกวักมือผู้เรียนสามารถหันศีรษะมองตามครูได้
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นและตอบสนองได้เหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำพูดของผู้อื่น
2. การแสดงออกทางภาษา	การแสดงสีหน้า หรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้าหรือท่าทางสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนแสดง สีหน้า ท่าทาง เพื่อสื่อสารกับผู้อื่น เช่น ปวดท้องเอามือแตะที่ท้อง
	การสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนใช้สื่อสารโดยใช้รูปภาพ โดยให้ชี้ภาพเพื่อแทนการพูดบอกสิ่งที่ต้องการ (วิธีการสอนแบบ PECS)
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำหรือประโยคง่าย ๆ ได้อย่างเหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนพูดคำสั้น ๆ เช่น กิน ไป นม หรือบอกชื่อสิ่งของ - ฝึกให้ผู้เรียนพูดประโยคง่าย ๆ เช่น หนูหิวข้าว
	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกอายุและเพศของตนเอง	- ผู้สอนสอนผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอในเรื่องเพศและอายุของตนเอง โดยอาจจำลองสถานการณ์พูดโต้ตอบสอบถามนักเรียน
		- บอกชื่อพ่อและแม่ของตนเอง	- เมื่อผู้ปกครองมาส่งผู้เรียนผู้สอนสอนให้ผู้เรียนเรียกชื่อพ่อและแม่ของตนเองและอาจสอนจากภาพถ่าย โดยสอนอย่างสม่ำเสมอให้ผู้เรียนจำได้

5. ทักษะสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. การปฏิบัติตนในสังคม	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการ หรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ต้องการ	- ฝึกให้ผู้เรียนบอกความต้องการของตนเองโดยการบอกหรือชี้ความต้องการของตนเองจากรูปภาพ
	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- แสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	- ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการไหว้และการทักทายตามสถานการณ์ต่าง ๆ
		- แสดงการขอโทษ ขอบคุนได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	- ฝึกให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ เช่น การได้รับสิ่งของ ควรขอบคุนอย่างไร และถ้าทำผิดควรจะขอโทษอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับสถานการณ์
	การเล่น	- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	- จัดกิจกรรมที่เอื้อให้ทำกิจกรรมที่เล่นกับผู้อื่น เช่น การส่งบอล การเล่นเกมส์
		- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้ตามกติกา	- การทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การผลัดเปลี่ยนของเล่น การรู้จักรอของเล่นจากเพื่อน การแบ่งปันของเล่นให้เพื่อน
การปฏิบัติตามกติกาของสังคม	- สามารถปฏิบัติตามกติกาของสังคมได้อย่างเหมาะสม	- ฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกติกาโดยการวางเงื่อนไขให้สิ่งเสริมแรงเมื่อปฏิบัติตามกติกาของสังคมได้	

6. ทักษะด้านสติปัญญา

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด	เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถบอกชื่อและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ได้	- ฝึกให้ผู้เรียนชื่ออวัยวะต่างๆ ของร่างกาย 10 -12 แห่งพร้อมๆ กับบอกชื่อสิ่งที่ชี้
	การจำแนกแยกแยะ - เกี่ยวกับบุคคล - เสียบบุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง	- สามารถจำแนกและบอกชื่อบุคคลที่คุ้นเคยได้ - สามารถจำแนกและบอกชื่อเกี่ยวกับสิ่งของที่คุ้นเคยได้ - สามารถจำแนกและบอกชื่อสีต่าง ๆ ได้ - สามารถจำแนกและบอกชื่อขนาดต่าง ๆ ได้ - สามารถจำแนกและบอกรูปทรงต่างๆได้	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพและบอกชื่อจากรูปภาพบุคคลในครอบครัวฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพและบอกภาพที่เห็น - ฝึกให้ผู้เรียนจับคู่ภาพ สี สิ่งของพร้อมๆกับบอกชื่อ - ฝึกให้ผู้เรียนดูสิ่งของที่มีขนาดต่างกัน 3 ขนาดและให้บอกว่ามีขนาดอย่างไร - ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปทรง □ ○ △ และบอกเมื่อครุถา
	การเปรียบเทียบ - ขนาดเล็ก - น้ำหนัก - อุณหภูมิ - พื้นผิว - จำนวน	- สามารถเปรียบเทียบขนาด น้ำหนัก อุณหภูมิ จำนวน พื้นผิว ฯลฯ	- ฝึกให้ผู้เรียนเปรียบเทียบขนาด น้ำหนัก อุณหภูมิ จำนวน พื้นผิว โดยใช้อุปกรณ์ เช่น ปรอทวัดอุณหภูมิ ตาชั่ง

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การจับคู่ - สิ่งของ - ภาพ - สัญลักษณ์	- สามารถจับคู่สิ่งของ ภาพ สัญลักษณ์	- ฝึกให้ผู้เรียนจับคู่โดยใช้เกมส์ โดมิโนรูปภาพ ของใช้ สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ตัวเลข พยัญชนะ A-Z เป็นต้น
	การจัดหมวดหมู่ - คน - สัตว์ - สิ่งของ - พืช	- สามารถจัดหมวดหมู่คน สัตว์ - สิ่งของ พืช	- ฝึกให้ผู้เรียนจัดหมวดหมู่ของรูปภาพตามหมวดหมู่คน สัตว์ สิ่งของ พืช
	ความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ	- สามารถใช้สิ่งของได้อย่างสัมพันธ์ กันและเหมาะสมกับหน้าที่	- ฝึกให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้สิ่งของ เช่น การทำความสะอาดร่างกายโดยให้ใช้สิ่งของให้สัมพันธ์กัน
2. การเตรียมความพร้อม การอ่าน	การเตรียมความพร้อมการ อ่าน	- สามารถจำแนกพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์	- ฝึกให้ผู้เรียนจำแนกพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ก ฅ ภ พ ผ ฝ ฟ เป็นต้น - ฝึกให้ผู้เรียนจำแนกสระ เช่น สระ - ะ , สระ - า - ฝึกให้ผู้เรียนจำแนกวรรณยุกต์
		- สามารถออกเสียงพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์	- ฝึกให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงพยัญชนะไทย 44 ตัว - ฝึกให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงสระและ วรรณยุกต์
		- สามารถอ่านพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์	- ฝึกให้ผู้เรียนอ่านพยัญชนะตามบัตรภาพ บัตรคำ - ฝึกให้ผู้เรียนอ่านสระเสียงสั้น - เสียงยาว - ฝึกให้ผู้เรียนอ่านวรรณยุกต์ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ	- ฝึกให้ผู้เรียนอ่านภาษาอังกฤษ A-Z - ฝึกให้ผู้เรียนอ่านภาษาอังกฤษที่เป็นคำแปล - เช่น A-Ant มด , B - Bird นก เป็นต้น

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
3. การเตรียมความพร้อม การเขียน	การเตรียมความพร้อมการ เขียน	- สามารถเขียนเส้นพื้นฐานได้	- ฝึกให้ผู้เรียนเขียนเส้นพื้นฐาน เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก ลูกศร เป็นต้น
		- สามารถเขียนพยัญชนะ - สระ	- ฝึกให้ผู้เรียนเขียนพยัญชนะไทย ก - ฮ - ตามรอยประ ตามแบบ และเขียนด้วยตนเอง
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ	- ฝึกให้ผู้เรียนอ่านภาษาอังกฤษให้ถูกวิธี
4. การเตรียมความพร้อม ทางคณิตศาสตร์	การเตรียมความพร้อมทาง คณิตศาสตร์	- สามารถนับจำนวนนับได้	- ฝึกให้ผู้เรียนนับเลขโดยใช้นิ้วมือ - ฝึกให้ผู้เรียนนับเลขตามจำนวนนับ
		- สามารถรู้ค่าของจำนวนนับได้	- ฝึกให้ผู้เรียนนับเลขตามจำนวนสิ่งของ - ฝึกให้ผู้เรียนบอกค่าจำนวนของสิ่ง
		- สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขได้	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพสัญลักษณ์พร้อมกับให้นับและบอก สัญลักษณ์ตัวเลข
		- สามารถเขียนตัวเลขได้	- ฝึกให้ผู้เรียนเขียนตัวเลขตามรอยประ - ฝึกให้ผู้เรียนเขียนตัวเลขตามแบบ - ฝึกให้ผู้เรียนเขียนตัวเลขที่แขวนหรือกลางอากาศ
		- สามารถบวก ลบ คูณและหาร ง่ายๆได้	- ฝึกให้ผู้เรียนแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์การบวก ลบ คูณ และหารง่าย ๆ เช่น บวกลบเลขไม่เกินหลักสิบ ,การทดเลขอย่าง ง่าย , การคูณ การหาร
5. การเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ปัญห	การเข้าใจ วิเคราะห์และ แก้ปัญห	- สามารถแก้ปัญหใน ชีวิตประจำวันได้	- ฝึกให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พร้อมกับให้แก้ปัญห เช่น ถ้าทำน้ำหกจะต้องทำอย่างไร , ถ้าปวดปัสสาวะจะทำอย่างไร เป็นต้น

7. ทักษะที่สนองความต้องการจำเป็นพิเศษ

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
1. ความสนใจ	การสนใจต่อการควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม	- สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้	- ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมโดยเริ่มจากง่ายไปยาก และเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ โดยต้องให้ผู้เรียนกิจกรรมจนเสร็จ จึงจะอนุญาตให้เปลี่ยนกิจกรรมได้
	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	- สามารถหันตามเสียงเรียก - สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต	- ฝึกให้ผู้เรียนนั่งเก้าอี้ตรงข้ามกับครู เริ่มจาก - คำสั่งง่ายๆ เช่น กอดอก ยกมือขึ้น เมื่อผู้เรียน - สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ก็ให้รางวัล เช่น - กอด กล่าวชม ของเล่น ขนม เป็นต้น
	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	- รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพบุคคลในครอบครัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ แล้วถามว่าบุคคลหรือสิ่งของในรูปคืออะไร ถ้าผู้เรียนพูดไม่ได้ให้ใช้วิธีการชี้รูปหรือสิ่งของแทน
	การสนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆรอบตัว	- สามารถบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวได้	- ฝึกให้ผู้เรียนเล่าเรื่อง หรือเหตุการณ์ที่ผ่านมา หรือได้พบเจอ
2. การรับรู้	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด	- ฝึกให้ผู้เรียนใช้สิ่งของที่คุ้นเคย เช่น แก้วน้ำ ช้อน เสื่อ โดยอาจจะใช้สิ่งของจริงแทนรูปภาพ
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน	- สอนจากสิ่งของจริง เช่น กลอง ฉิ่ง นกหวีด โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักทีละอย่าง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฟังเสียงโดยไม่ให้เห็นสิ่งของ
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่สัมผัส	- ฝึกให้ผู้เรียนจับสิ่งของที่มีผิวสัมผัสแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น ลูกบอลนิ่มๆ กระดาษทราย ไม้ขนไก่

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้ เลือกลงหรือบอกสิ่งของที่ชิมรส	- ฝึกให้ผู้เรียนชิมรส โดยรสหวานจากน้ำผึ้ง รสเปรี้ยวจากมะนาว รสเค็มจากบ๊วย รสขมจากมะระ และรสเผ็ดจากพริก
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้ เลือกลงหรือบอกสิ่งของของที่ดม	- ฝึกให้ผู้เรียนดมกลิ่นต่างๆ เช่น กลิ่นหอมจากดอกไม้
	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทางและคำพูด	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพคนที่แสดงสีหน้า - ต่างๆแล้วถามผู้เรียนว่าคนในรูปรู้สึกอย่างไร - ฝึกให้เด็กแสดงสีหน้าตามอารมณ์ต่างๆ
	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์ โกรธ เสียใจ ดีใจ	- ฝึกให้ผู้เรียนรับรู้อารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ จากสถานการณ์ต่างๆ
3. การเลียนแบบ	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวหลายขั้นตอน	- ฝึกให้ผู้เรียนเลียนแบบการเคลื่อนไหวอย่างง่ายๆ - ขั้นตอนเดียวก่อน เช่น ประบมือ 3 ครั้ง , ยกมือ - ตะแคง - เมื่อผู้เรียนสามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหว - อย่างง่ายขั้นตอนเดียวได้แล้ว ให้เพิ่มจำนวนขั้นตอนขึ้น เช่น ทำกิจกรรมจังหวะประกอบเพลง
	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูดซ้ำซ้อน	- ฝึกให้ผู้เรียนดูรูปภาพหรือนิทาน แล้วครูเล่า - เรื่องจากรูปภาพหรือนิทาน ให้ผู้เรียนพูดทวนสิ่งที่ - ครูเล่าให้ฟัง

ทักษะ	เนื้อหา	ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม
	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- สามารถเลียนแบบ ท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- ฝึกให้ผู้เรียนทำตาม ครูในการแสดงท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การไม่ส่งเสียงดัง
	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- ฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตารางกิจวัตรประจำวัน

แบบประเมินความสามารถพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก (อายุ 4 ปี ขึ้นไป)

คำชี้แจงการใช้แบบประเมิน

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นการประเมินพัฒนาการสำหรับบุคคลออทิสติก เพื่อใช้ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน 6 ด้าน คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

2. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ประเมินความสามารถเด็กเป็นรายบุคคล

3. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ประเมินความสามารถก่อนและหลังการเตรียมความพร้อมบุคคลออทิสติกที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี

4. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

0 หมายถึง ทำไม่ได้/ไม่ยอมทำ

1 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือน ทางกาย ท่าทาง และทางวาจา

2 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือนด้วย ท่าทางและทางวาจา

3 หมายถึง ทำได้โดยกระตุ้นเตือนด้วยวาจา

4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องช่วยเหลือ

แบบประเมินความสามารถพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก
(อายุ 4 ปี ขึ้นไป)

ชื่อ - สกุล ผู้เรียน ชื่อเล่น.....อายุ..... ปี.....เดือน
ประเมินวันที่

ผู้ประเมิน

ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การนั่ง	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง					
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน					
	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง					
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน					
2. การยืน	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เองอย่างมั่นคง					
3. การเดิน	การเดินด้วยตนเอง	- เดินไปข้างหน้าต่อเส้นเท้าบนปลายนิ้ว โกล 2 เมตร					
		- เดินด้วยปลายเท้าได้ไกล 3 เมตร					
		- เดินบนไม้กระดานกว้าง 10 ซม. ได้ 3 เมตร					
		- เดินบนเส้นตรงกว้าง 5 ซม. ได้ 3 เมตร					
4. การปีนและขึ้นลงบันได	การเดินขึ้น - ลง บันได	- เดินขึ้นบันไดโดยก้าวเท้าสลับกันไม่พักเท้าและไม่จับราว					
		- เดินลงบันไดโดยก้าวเท้าสลับกัน ไม่พักเท้าแต่จับราวบันได					
		- ถือของและเดินขึ้น - ลง บันไดได้					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
5. การวิ่ง	การวิ่ง	- สามารถวิ่งไปในทิศทางต่างๆ					
		- สามารถวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางได้					
6. การกระโดด	การกระโดดเชือก	- กระโดดไปข้างหน้าข้ามเชือกสูงกว่าพื้น 4 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน					
	การกระโดดไกล	- กระโดดได้ไกล 30 ซม. โดยเท้าทั้งสองข้างถึงพื้นพร้อมกัน					
	การกระโดดสองเท้า	- กระโดดสองเท้าพร้อมกันลงจากบันไดขั้นสุดท้ายหรือแท่นไม้สูง 20 ซม.					
	การกระโดดในทิศทางต่าง ๆ	- กระโดดไปข้างซ้าย – ขวา และถอยหลังได้โดยเท้าทั้งสองไปพร้อมกัน					
7. การใช้กระดานทรงตัว	การเดินบนกระดานทรงตัว	- เดินได้หนึ่งก้าวบนกระดานทรงตัวโดยไม่ต้องช่วย					
		- เดินบนกระดานทรงตัวไปข้างหน้าโดยใช้แขนกางออก					
		- เดินบนกระดานทรงตัวโดยแขนแนบลำตัว					
8. การรับส่งลูกบอล	การโยนลูกบอล	- โยนลูกบอลขนาดใหญ่ไปไกล 3 เมตร					
		- โยนลูกบอลขนาดเล็กไปไกล 2 เมตร					
	การรับลูกบอล	- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยแขนและลำตัว					
		- รับลูกบอลขนาดใหญ่ที่โยนส่งมาด้วยมือทั้งสองข้าง					

ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การมอง	การมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น					
		- สามารถมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้าและรับรู้รายละเอียด					
		- สามารถมองวัตถุด้านข้างซ้าย-ขวาและรับรู้รายละเอียด					
		- สามารถมองวัตถุด้านบน-ล่างและรับรู้รายละเอียด					
2. การใช้มือ	การใช้มือในการกำหรือจับวัตถุ การนำวัตถุไป การปล่อยวัตถุ	- สามารถจับวัตถุหรือสิ่งของได้อย่างถูกวิธี					
		- สามารถใช้นิ้วหัวแม่มือ ร่วมกับนิ้วอื่น ๆ การหยิบด้วยปลายนิ้ว					
		- สามารถนำและปล่อยวัตถุไปยังจุดหมายที่ต้องการ					
3. การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ	- สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการ ทำกิจกรรมที่ซับซ้อน					
4. การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	การเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด	- สามารถควบคุมริมฝีปากได้อย่างปกติ					

ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง					
	การรับประทานอาหาร	- สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี					
	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกายอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ					
	การขับถ่าย	- สามารถขับถ่ายได้ด้วยตนเอง					
	การทำความสะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง					
	การดูแลอนามัยส่วนบุคคล	- สามารถจัดการ ดูแลสุขภาพส่วนตนได้ ถูกสุขลักษณะ					
2. กิจวัตรประจำวันอื่น ๆ	การช่วยเหลืองานบ้าน	- รับผิดชอบงานบ้านง่ายๆได้					
	การเดินทางไปในที่ต่างๆ	- สามารถการเดินทางไปในที่ต่างๆได้ด้วยตนเอง					
	การซื้อของ	- สามารถซื้อของได้ด้วยตนเอง					
	การใช้บริการสาธารณะ	- สามารถใช้บริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง					

ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การรับรู้และเข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- สามารถรับรู้แหล่งของเสียงและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม					
	การรับรู้สีหน้าท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดงและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม					
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม					
2. การแสดงออกทางภาษา	การแสดงสีหน้าหรือท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้า หรือท่าทาง สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม					
	การสื่อสารโดยการใช้อุปกรณ์สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยการใช้อุปกรณ์สัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม					
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำหรือประโยคได้อย่างเหมาะสม					
	การบอกข้อมูลส่วนตัว	- บอกอายุและเพศของตนเอง					
		- บอกชื่อพ่อและแม่ของตนเอง					

ทักษะสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. การปฏิบัติตนในสังคม	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ต้องการ					
	การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	- สามารถแสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์					
		- สามารถแสดงการขอโทษ ขอบขอบคุณได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์					
	การเล่น	- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม					
		- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้ตามกติกา					
การปฏิบัติตามกติกาของสังคม	- สามารถปฏิบัติตามกติกาของสังคมได้อย่างเหมาะสม						

ทักษะทางด้านสติปัญญา และการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. พัฒนาทักษะความคิดรวบยอด	การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถบอกชื่อและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ได้					
	การจำแนก - เกี่ยวกับบุคคล - เสียงบุคคลที่คุ้นเคย	- สามารถจำแนกและบอกชื่อบุคคลที่คุ้นเคยได้					
		- สามารถจำแนกและบอกชื่อเกี่ยวกับสิ่งของที่คุ้นเคยได้					
	บุคคลที่คุ้นเคย - ใบหน้าของ - สิ่งของที่คุ้นเคย - สี - ขนาด - รูปทรง ฯลฯ	- สามารถจำแนกและบอกชื่อสีต่างๆได้					
		- สามารถจำแนกและบอกขนาดต่าง ๆ ได้					
การเปรียบเทียบ - ขนาด - น้ำหนัก - อุณหภูมิ - จำนวน - พื้นผิว	- สามารถเปรียบเทียบ ขนาด น้ำหนัก อุณหภูมิ จำนวน พื้นผิว ฯลฯ						

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
	การจับคู่ - สิ่งของ - ภาพ - สัญลักษณ์	- สามารถจับคู่สิ่งของภาพหรือสัญลักษณ์					
	การจัดหมวดหมู่ - คน - สัตว์ - สิ่งของ - พืช	- สามารถจัดหมวดหมู่ คน สัตว์ สิ่งของ และพืช					
	ความสัมพันธ์ของ สิ่งต่างๆ	- สามารถใช้สิ่งของ ได้อย่างสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับหน้าที่					
2. การเตรียม ความพร้อมการ อ่าน	การเตรียมความพร้อมการอ่าน	- สามารถจำแนกพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์					
		- สามารถออกเสียงพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์					
		- สามารถอ่านพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์					
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ					
3. การเตรียม ความพร้อมการ เขียน	การเตรียมความพร้อมการเขียน	- สามารถเขียนเส้นพื้นฐานได้					
		- สามารถเขียนพยัญชนะ - สระ					
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ					

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
4. การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์	การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์	- สามารถนับจำนวนนับได้					
		- สามารถรู้ค่าของจำนวนนับได้					
		- สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขได้					
		- สามารถเขียนตัวเลขได้					
		- สามารถบวก ลบ คูณ และ หาง่าย ๆ ได้					
5. การเข้าใจวิเคราะห์ และ แก้ไขปัญหา	การเข้าใจวิเคราะห์ และ แก้ไขปัญหา	- สามารถแก้ไขปัญหามในชีวิตประจำวันได้					

ทักษะจำเป็นพิเศษสำหรับบุคคลออทิสติก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
1. ความสนใจ	การควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม	- สามารถควบคุมตนเองในการ นั่ง เดิน วิ่ง รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมได้					
	การสนใจและตอบสนองคำสั่งของผู้อื่น	- สามารถหันตามเสียงเรียก					
		- สามารถฟังคำสั่งห้ามหรือ อนุญาต					
	การสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	- รู้จักบุคคลในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสิ่งของต่างๆ					
การสนใจต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว	- สามารถบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวได้						

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ				
			4	3	2	1	0
2. การรับรู้	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของต่าง ๆ ที่กำหนด					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการฟัง	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกรูปภาพของเสียงที่ได้ยิน					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่สัมผัส					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการชิมรส	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของที่ชิมรส					
	การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการดมกลิ่น	- สามารถชี้ เลือก หรือบอกสิ่งของของที่ดมกลิ่น					
	การรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด	- สามารถแสดงและรับรู้ สีหน้า ท่าทาง และคำพูด					
	การรับรู้อารมณ์	- สามารถรับรู้ถึงการแสดงอารมณ์โกรธ เสียใจ ดีใจ					
3. การเลียนแบบ	การเลียนแบบการเคลื่อนไหว	- สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหว - หลายขั้นตอน					
	การเลียนแบบคำพูด	- สามารถเลียนแบบคำพูดซ้ำซ้อน					
	การเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์	- สามารถเลียนแบบ ท่าทางหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์					
	การเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- สามารถเลียนแบบการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน					

การใช้แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและพัฒนาศักยภาพ

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นระบบในการให้บริการด้านต่างๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันทีตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยหรือประเมินคัดกรองว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่อง โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่อง อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี การให้ความช่วยเหลือมุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้มุ่งพัฒนาเด็กให้ได้รับการจากนักวิชาชีพที่หลากหลาย ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจนป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอน เช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปมากที่สุด สำหรับเด็กที่พบความพิการภายหลังจะมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีวิธีการให้บริการช่วยเหลือดังต่อไปนี้

1. การจัดทำแผนการให้บริการครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP)
2. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

การจัดทำแผนการให้บริการครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP)

ความหมาย

แผนบริการเฉพาะครอบครัวมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน สรุปได้ดังนี้

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** การจัดทำแผนบริการสำหรับครอบครัวที่มีลูกพิการแรกเกิด ถึง 6 ปี เป็นรายครอบครัว ซึ่งกระบวนการจัดแผนบริการจะต้องพิจารณาถึงความต้องการตามลำดับความสำคัญของเด็กและครอบครัว การให้บริการจะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัว บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้อง และบุคคลอื่นที่ครอบครัวเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับครอบครัวในการดูแล และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสมสำหรับแต่ละครอบครัว

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** เป็นเอกสารและแนวทางในการช่วยเหลือเด็กที่มีความพิการในระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) อย่างมีประสิทธิภาพโดยเป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัวและผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แผนบริการที่เหมาะสมสำหรับแต่ละครอบครัวซึ่งแผนบริการนี้จะประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการต่างๆ ที่จำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งข้อมูลที่จะช่วยเพิ่มความสามารถซึ่งแผนบริการนี้จะประกอบด้วยข้อมูลที่จะช่วยเพิ่มความสามารถของครอบครัวในการดูแลหรือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอีกด้วย

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** กล่าวว่า IFSP เป็นการวางแผนบริการที่จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายเกี่ยวกับ การบริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอายุต่ำกว่า 3 ปี เพื่อให้ครอบครัวของเด็กทราบว่าการบริการต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับมีอะไรบ้าง มีบุคคลใดเกี่ยวข้องกับการให้บริการ จะสามารถรับบริการได้จากที่ใดและต้องใช้ระยะเวลาในการรับบริการนานเท่าใด

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** เป็นทั้งกระบวนการ และเอกสารที่เป็นแนวทางในการวางแผนการช่วยเหลือพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปี ซึ่งเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัวของเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** เป็นเสมือนแผนที่ในการเดินทาง (Roadmap) สำหรับเด็กและครอบครัวที่มีลูกพิการตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางของแผนบริการว่ามีจุดเริ่มต้นที่ไหน และจะดำเนินการต่อไปอย่างไร

- **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** เป็นแผนบริการสำหรับช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระยะแรกเริ่มที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี รวมถึงเด็กหูหนวกด้วย ในแผนบริการจะมุ่งถึงบริการต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อเด็กหูหนวกและครอบครัว ประกอบด้วยบริการเยี่ยมบ้าน (Home Visits) การจัดการสอนหรืออบรมภาษามือสำหรับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก บริการต่างๆ จากครูผู้สอนเด็กหูหนวก นักตรวจการได้ยิน การแก้ไขการพูด นักจิตวิทยา และบุคลากรอื่นที่จำเป็น

กล่าวโดยสรุป **แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP)** เป็นกระบวนการในการวางแผนจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความพิการอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัว บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และบุคคลอื่นๆ ที่ครอบครัวเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครอบครัว ในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสมสำหรับเด็กและครอบครัว ในการจัดทำแผนบริการจะพิจารณาถึงความต้องการตามลำดับความสำคัญของเด็กและครอบครัว ได้มีการดำเนินการวิจัยเด็กปัญญาอ่อนแรกเกิดถึง 6 ปี พบว่าในประเทศไทยยังมีสถานที่ให้บริการช่วยเหลือเด็กตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) น้อย ส่วนใหญ่จะให้บริการอยู่ในโรงพยาบาลและศูนย์การศึกษาพิเศษซึ่งในประเทศไทยมีเพียง 13 เขตเท่านั้น (คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกคนพิการเพื่อการศึกษา 2543: 16) และครอบครัวของเด็กพิการส่วนใหญ่ยังมีภูมิลำเนาที่ห่างไกลจากสถานที่ให้บริการช่วยเหลือเด็กระยะแรกเริ่มมาก อีกทั้งการศึกษาขั้นต้นของเด็กทั่วไปในประเทศไทยจะเริ่มต้นเมื่อมีอายุ 4 ปี ขึ้นไป แต่สำหรับเด็กพิการนั้นจะพบได้ยากกว่าที่ครอบครัวจะนำเด็กมาเข้าโรงเรียนเด็ก อาจมีอายุมากขึ้นแล้ว จึงทำให้ค้นพบความพิการเหล่านี้ล่าช้าเป็นเหตุให้ครอบครัวและเด็กพิการเสียโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การฟื้นฟูสมรรถภาพทุก ๆ ด้านของเด็กต่อไป

หลักการของแผนการให้บริการครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) (Nebraska Department of Education-Early Development Network , 2002)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการให้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางการบริการ (Family Centered Service)

โดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย

- 1.1 มีความเข้าใจว่าครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต
- 1.2 เอื้ออำนวยให้เกิดการประสานร่วมมือระหว่างครอบครัวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังไม่เฉพาะแต่การประสานงานบริการเท่านั้น
- 1.3 มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม รู้ถึงวัฒนธรรม ศาสนาและฐานะทางการเงินของครอบครัว
- 1.4 เข้าใจถึงจุดแข็งและความแตกต่างของวิถีชีวิตในแต่ละครอบครัว
- 1.5 ครอบครัวได้แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ
- 1.6 เข้าใจพัฒนาการที่จำเป็นของเด็กและครอบครัว
- 1.7 จัดหาบริการต่างๆ อย่างต่อเนื่องให้กับครอบครัว
- 1.8 จัดให้มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ทำการประเมิน รักษา แนะนำบริการอย่างมีคุณภาพ
- 1.9 จัดให้มีการบริการช่วยเหลือในด้านอารมณ์และด้านการเงินให้กับครอบครัวเช่นเดียวกับการให้บริการในด้านการศึกษาและทางการแพทย์
- 1.10 สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างครอบครัว
- 1.11 เคารพสิทธิของครอบครัวที่จะปฏิเสธหรือบอกเลิกบริการที่จัดหาได้
- 1.12 วางแผนให้บริการต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญและความต้องการของครอบครัว
- 1.13 การวางแผนบริการต่าง ๆ ต้องให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัวและให้เกิดประโยชน์ต่อเด็ก

2. ลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวกับผู้เชี่ยวชาญ/บุคลากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ (Family Professional Relationships)

การจัดทำแผน IFSP จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญและครอบครัวจะต้องมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันช่วยเหลือกัน ซึ่งการที่จะทำงานร่วมกันได้จะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ผลลัพธ์ของเป้าหมายที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ก็จะบรรลุถึงความสำเร็จได้ ผู้เชี่ยวชาญจะต้องมองครอบครัวเสมือนผู้ร่วมงาน โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องใช้ทักษะในเรื่องการหาความรู้ใหม่ ๆ ใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐานในการที่จะสร้างสัมพันธภาพในการทำงานให้เกิดขึ้น

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวกับผู้เชี่ยวชาญควรอยู่ในลักษณะของการให้คำปรึกษา (Consultant) ที่จะช่วยกันหาทางออกในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้ครอบครัวมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาในอนาคตได้ด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่าลักษณะของการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ จะทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นในแต่ละระดับนั้น ต้องขึ้นอยู่กับเวลา ความตั้งใจ การให้ความไว้วางใจกันของผู้เชี่ยวชาญครอบครัว ที่จะพยายามสร้างสัมพันธภาพต่อกัน

3. ประสิทธิภาพของทีมแต่ละรูปแบบ (Effective Team Functioning)

กระบวนการ IFSP จะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อ สมาชิกคน ทีม มีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของทีม ซึ่งแบ่งได้ 3 ทีม

3.1 Multidisciplinary Team เป็นกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้การบริการโดยตรงต่อครอบครัวแบบต่างคนต่างให้บริการ ซึ่งมักจะไม่มีค้อยมีการประสานงานหรือปรึกษาหารือบุคคลอื่น ๆ

3.2 Interdisciplinary Team เป็นกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพด้านต่าง ๆ ที่จะทำงานแบบแยกส่วนกัน มีความเชี่ยวชาญต่างกัน แต่จะมีบุคคลหนึ่งมีบทบาทในการประสานงาน โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มทำงานและมีการพบปะประชุมกับครอบครัวเพื่อให้ผู้บริการได้รับประโยชน์สูงสุดลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและให้ความสำคัญต่อลำดับการให้บริการ ข้อเสนอครอบครัวอาจจะรู้สึกเป็นภาระหนักในการรับบริการจากหลาย ๆ คน

3.3 Transdisciplinary Team เป็นกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพด้านต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันไม่เฉพาะการแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่รวมถึงบทบาทและความสัมพันธ์ที่จะนำไปสู่การวางแผนเป้าหมายร่วมกัน มีการพัฒนาข้อมูลความรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นรูปแบบของทีมที่เหมาะสมสำหรับการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early intervention) เนื่องจากสามารถจัดบริการได้โดยตรงกับครอบครัว และเด็กที่มีความต้องการในการบริการที่หลากหลายและสมาชิกในครอบครัวสามารถร่วมกำหนดเป้าหมายชัดเจนกับทีมงานได้ ข้อควรระวังสมาชิกในทีมต้องมีประสบการณ์ในการให้บริการอย่างมาก

4. การประสานงานบริการ(Services Coordination)

การประสานงานบริการเป็นหัวใจสำคัญของการติดต่อกับครอบครัวที่ต้องการใช้บริการ โดยมีผู้ประสานงานบริการทำหน้าที่ประสานงานให้ข้อมูล สนับสนุนช่วยเหลือตามความต้องการของครอบครัวเด็กพิการ เพื่อให้ครอบครัวของเด็กสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีทิศทาง

การประสานงานบริการมีองค์ประกอบคือ

4.1 การเยี่ยมครอบครัว เพื่อรวบรวมข้อมูล และสร้างสัมพันธภาพ

4.2 เอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล

4.3 ในการพบกับครอบครัวเป็นครั้งแรกจะต้องทราบแหล่งที่ถูกส่งต่อมา

4.4 มีการติดต่อสื่อสารกับแหล่งที่ได้รับการส่งต่อ และบุคคลอื่น ๆ ที่ครอบครัวต้องการอย่าง

สม่ำเสมอ

4.5 ระบุความต้องการ จุดแข็งตามลำดับความสำคัญ ของครอบครัวตลอดกระบวนการ

4.6 สนับสนุนให้ครอบครัวมีความมั่นใจในกระบวนการ IFSP

4.7 ช่วยเหลือครอบครัวในการจัดตั้งทีม IFSP

4.8 สนับสนุนให้มีการสื่อสารระหว่างครอบครัวกับครอบครัวที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

4.9 ทำงานร่วมกับครอบครัวในการพัฒนาจุดแข็งและทักษะที่จำเป็นในการช่วยเหลือ

เด็กพิการ

4.10 เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้ครอบครัวมีการพัฒนาทักษะต่างๆ

4.11 ปรับปรุงให้ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.12 พัฒนาและคงไว้ซึ่งการติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานที่ให้บริการ

- 4.13 ประสานกับทีม IFSP ในการนำแผนบริการไปปฏิบัติและมีการติดตามแผน
- 4.14 เอื้ออำนวยให้มีการสื่อสารระหว่างครอบครัวกับทีม IFSP
- 4.15 เอื้ออำนวยให้มีการร่วมมือกันปัญหา
- 4.16 ช่วยปรับปรุงแผน IFSP ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของครอบครัว
ในการประสานงานบริการจะมีการพบกับครอบครัวเด็กพิการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
แผนบริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) จะเอื้อประโยชน์ต่อครอบครัวของเด็กที่มีความพิการ
และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดังนี้
 1. IFSP เป็นเสมือนแผนที่ ซึ่งจะเป็แนวทางในการพัฒนาเด็กอย่างถูกวิธีและเหมาะสม
สำหรับแต่ละครอบครัว
 2. ทำให้ครอบครัวทราบว่าบริการต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กและครอบครัวมีอะไรบ้าง
สามารถรับบริการได้ที่ไหน ใช้ระยะเวลาในการบริการนานเท่าใด และจะเริ่มต้นกระบวนการ
ช่วยเหลือเด็กอย่างไร
 3. IFSP จะช่วยเพิ่มความสามารถและความมั่นใจให้แก่ครอบครัวในการดูแลและกระตุ้น
พัฒนาการของเด็กอย่างไร
 4. IFSP จะช่วยให้แต่ละครอบครัว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ
ของเด็ก รวมถึงความต้องการของเด็ก และครอบครัว
 5. IFSP มีลักษณะการทำงานร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและบุคลากรหลายๆ ฝ่ายทำให้มี
การเปลี่ยนแปลงข้อมูล ความคิดเห็น และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ซึ่งจะทำให้การ
ช่วยเหลือเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 6. การประชุมวางแผนร่วมกันจะช่วยตัดข้อมูล หรือบริการที่ไม่จำเป็นออกไปจึงทำให้
ครอบครัวได้รับบริการที่ตรงกับความต้องการมีความเหมาะสมสำหรับเด็กและครอบครัวแต่ละ
ครอบครัว

ขั้นตอนกระบวนการจัดทำ IFSP

1. ขั้นตอนการส่งตัว (Referral)

เป็นขั้นตอนของการส่งต่อเด็กมาพบผู้ประสานงานบริการ (Service Coordinator) การส่งต่อต้องคำนึงถึง การได้รับความยินยอมจากครอบครัว ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับและต้องเป็นการดูแลเด็กที่มีการพัฒนาการล่าช้า

2. ขั้นตอนพบครอบครัวครั้งแรก (Service Coordinator Assigned and Initial Contact with family)

เป็นขั้นตอนของการพบกันครั้งแรกระหว่างผู้ประสานงานบริการกับครอบครัวซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยครอบครัวจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการของครอบครัวและเด็ก ส่วนผู้ประสานงานบริการ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ระยะเวลาในการให้บริการ สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของครอบครัว ขั้นตอนนี้ผู้ประสานงานบริการจะต้องดำเนินการภายใน 7 วัน หลังจากได้รับการส่งต่อ

3. ขั้นตอนการประเมินจากทีมบริการ(Multidisciplinary Team MDT)

เป็นขั้นตอนของการประเมินความสามารถ พัฒนาการ ของเด็ก โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านวิชาชีพต่างๆ ดังนี้

- นักศึกษาก่อนวัยเรียน (ประเมินพัฒนาการทั่วไป)
- นักจิตวิทยา (ประเมินด้านสติปัญญา การแก้ปัญหา และความสามารถในการปรับตัว)
- นักแก้ไขการพูด (ประเมินความสามารถในการสื่อสาร)
- นักกายภาพบำบัด (ประเมินความสามารถในการเคลื่อนไหว)
- นักกิจกรรมบำบัด (ประเมินความสามารถในการเคลื่อนไหว การทำกิจวัตรประจำวัน)
- นักตรวจการมองเห็น (ประเมินความสามารถในการมองเห็น)
- นักตรวจการได้ยิน (ประเมินความสามารถในการได้ยิน)
- พยาบาล (ประเมินสุขภาพทั่วไป)
- แพทย์ (ประเมินพัฒนาการ)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะใช้หลักในการประเมิน คือการสังเกตเด็ก การสัมภาษณ์ครอบครัว และการแปลความหมาย จากข้อมูลหรือรายงาน ซึ่งในการตรวจประเมินจะดำเนินการในสถานที่ที่ครอบครัวสะดวก เช่นที่บ้าน ชุมชน ศูนย์บริการทางการศึกษา หรือโรงเรียน

ในการประเมินมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินความสามารถ พัฒนาการและความต้องการของเด็ก สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการจัดหาบริการที่เหมาะสมกับเด็กภายใต้กฎหมายที่กำหนด โดยไม่เสียค่าบริการจนเด็กมีอายุครบ 3 ปี

4. ขั้นตอนประชุมทีมเบื้องต้น (Interim IFSP)

เป็นขั้นตอนของการประชุมเบื้องต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่างๆ ของครอบครัวและผู้ประสานงานบริการซึ่งขั้นตอนนี้อาจดำเนินการก่อนประเมินความสามารถ พัฒนาการเด็ก เพื่อพิจารณาว่าเด็กควรจะได้รับบริการประเมินอะไรบ้าง จากใครบ้างหรือดำเนินการหลังจากประเมินความสามารถ พัฒนาการเด็ก เพื่อเตรียมจัดตั้งทีมต่อไป

5. ขั้นตอนชี้แจงการประเมิน (MDT Findings Shared with Family and Verified)

เป็นขั้นตอนที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ที่ประเมินความสามารถ พัฒนาการเด็กแล้วนำผลการประเมินมาชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมเบื้องต้นทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และลงความคิดเห็นโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ว่าเด็กมีความพิการ หรือพัฒนาการล่าช้า ที่จะเหมาะสมได้รับบริการตามกฎหมายกำหนดหรือไม่ ถ้ามีความเหมาะสมที่จะได้รับบริการก็จะเข้าสู่ขั้นตอนจัดตั้งทีมต่อไป

ในกรณีที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ลงความเห็นเห็นว่าเด็กไม่มีความพิการหรือมีพัฒนาการล่าช้าตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ประสานงานบริการจะดำเนินการส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่ให้บริการตามความต้องการของครอบครัว

6. ขั้นตอนจัดตั้งทีม (IFSP Team Established)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ประสานงานบริการดำเนินการจัดตั้งทีม IFSP ซึ่งประกอบด้วย (Namita Jacob,2001)

6.1 พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการระบุนการจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก บอกความต้องการของเด็ก และครอบครัวได้ อีกทั้งพ่อแม่จะมีส่วนร่วมในการช่วยผู้ประสานงานบริการตัดสินใจว่าจะให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในแผนการบริการนี้บ้าง

6.2 สมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ ที่พ่อแม่พิจารณาว่ามีส่วนร่วมในการดูแลหรือพัฒนาเด็ก

6.3 บุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนสนับสนุนในการจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัว เช่น เพื่อนหรือครอบครัวอื่นๆ ที่พ่อแม่เด็กพิจารณาว่าควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริการและอยากให้เข้าร่วมประชุมด้วย

6.4 ผู้ประสานงานบริการ ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานในการจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัว

6.5 ผู้ประเมินความสามารถ พัฒนาการเด็ก

6.6 บุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการ

7. ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล (Pre-IFSP Team Assessment)

ขั้นตอนที่ทีม IFSP ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเด็ก การสัมภาษณ์ ครอบครัว และจากรายงานการประเมินความสามารถ พัฒนาการเด็ก ซึ่งทีม IFSP ควรจะมีความเข้าใจในข้อมูลดังต่อไปนี้

7.1 ระดับความสามารถ พัฒนาการเด็ก

7.2 เข้าใจกิจวัตรประจำวันของเด็ก และครอบครัว

7.3 ความสามารถในการดูแลเด็ก ของครอบครัวและผู้ดูแล

7.4 เข้าใจสภาพแวดล้อมของเด็กและครอบครัว

7.5 โอกาสในการใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เช่น การคลานบนหญ้า การนั่งบนกระเบทราย การเลือกเพลง วิดีโอ หรือของเล่น เป็นต้น

7.6 เข้าใจปัญหาและความต้องการของครอบครัว

7.7 เข้าใจจุดแข็งและสิ่งที่ช่วยสนับสนุนครอบครัวซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการ

8. ขั้นตอนประชุมทีม (IFSP Meeting)

เป็นขั้นตอนของการประชุม IFSP โดยสถานที่และเวลาในการจัดประชุมนั้นจะขึ้นอยู่กับความสะดวกของครอบครัว รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนสำหรับครอบครัว ในการประชุมจัดทำ IFSP มีขั้นตอนดังนี้

8.1 ทีมระบุความต้องการของครอบครัวตามลำดับความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก

8.2 ทีมระบุกิจกรรม กิจวัตรประจำวันต่างๆ ของครอบครัว

8.3 ทีมทำการรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มจากการให้ความสนใจ ใส่ใจคำถามของครอบครัวเด็กที่มีความพิการ เกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลการ

ประเมินความสามารถเด็ก แล้วสะท้อนภาพหรือแสดงให้เห็นภาพอย่างชัดเจนถึงความสามารถของเด็ก ความต้องการ กิจกรรม เครื่องมืออุปกรณ์ สภาพแวดล้อม ที่จะทำให้เด็กพัฒนาขึ้น

8.3 การกำหนดเป้าหมายร่วมกันหลังจากประเมินข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมไว้แล้วในการประชุมที่จะนำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครอบครัวตามลำดับความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งแสดงถึงความคาดหวัง หรือเป้าหมายของครอบครัว มาพิจารณาร่วมกันซึ่งเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน จะเน้นไปในเรื่องการเพิ่มความสามารถของครอบครัวในการดูแล หรือกระตุ้นพัฒนาการเด็ก และเน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น

8.5 การมอบหมายหรือแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ หลังจากระบุเป้าหมายแล้ว ทีมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำแผนบริการเฉพาะครอบครัว จะมอบหมาย หรือแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริการ เพื่อให้แผนบริการดำเนินไปสู่จุดหมาย

8.6 ระบุวิธีการนำแผนบริการไปดำเนินการ เช่น กิจกรรม หรือของเล่นที่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็ก วิธีที่พ่อแม่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็ก

ในการประชุม IFSP จะดำเนินการภายใน 45 วัน หลังจากได้รับการส่งต่อมาพบผู้ประสานงานบริการ

9 . ขั้นตอนเริ่มแผนบริการ (Service Begin)

การเริ่มต้นบริการตามแผน IFSP จะทำขึ้นภายใน 5 วัน หลังจากได้รับการยินยอมจากครอบครัว ซึ่งครอบครัวสามารถปฏิเสธที่จะไม่ดำเนินการตามแผน ถ้าหากครอบครัวคิดว่าแผนนั้นไม่เหมาะสม

10. ขั้นตอนทบทวนแผน (IFSP Reviews)

เป็นการทบทวนแผน IFSP เพื่อพิจารณาว่าแผนที่นำไปใช้มีประสิทธิภาพหรือไม่ เมื่อนำแผนบริการไปใช้แล้วเด็กมีพัฒนาการหรือความก้าวหน้าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ วิธีการหรือกิจกรรมที่นำไปใช้สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กได้หรือไม่ ต้องการเปลี่ยนแผน IFSP หรือไม่ ซึ่งในการทบทวนแผนนี้ จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็ก และความก้าวหน้าหรือประสิทธิภาพของแผนบริการ เพื่อทบทวนหรือปรับปรุงให้แผนบริการมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมสำหรับแต่ละครอบครัว โดยจะทำการทบทวนแผนบริการทุกๆ 6 เดือน หรืออาจมีบ่อยครั้งกว่านี้ก็ได้ตามความต้องการของครอบครัว และตามความเหมาะสม

11. ขั้นตอนออกจากกระบวนการ (Formal Exit)

ครอบครัวอาจจะออกจากกระบวนการ IFSP ด้วยเหตุผลดังนี้

11.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ลงความเห็นว่าเด็กไม่เหมาะสมกับแผนบริการนี้

11.2 เด็กแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น และความล่าช้าของพัฒนาการนั้นมียุทธศาสตร์ไม่ยาวนาน

11.3 ครอบครัวตัดสินใจไม่รับบริการต่อ

11.4 เด็กมีอายุมากกว่า 3 ปี ขึ้นไป และต้องการรับบริการอื่นที่ดีขึ้น เช่นการส่งต่อไปรับบริการทางการศึกษา หรือเข้าสู่โปรแกรมการศึกษารายบุคคล (Individual Education Plan) เป็นต้น

องค์ประกอบของแผนบริการเฉพาะครอบครัว ประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

1. ระดับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก
2. การรวบรวมถึงความต้องการของครอบครัว
3. การกำหนดเป้าหมาย เกณฑ์ในการวัดผล วิธีการดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินการ เพื่อวัดความก้าวหน้าของแต่ละครอบครัว
4. การจัดบริการที่จำเป็นในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยมีการกำหนดจำนวนครั้งและวิธีการบริการ
5. การจัดบริการที่เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละครอบครัว เช่นความเป็นอยู่ วัฒนธรรม วิธีชีวิตในชุมชน
6. ระบุวันที่เริ่มบริการ และช่วงระยะเวลาที่คาดการณ์ไว้สำหรับบริการ
7. ระบุชื่อผู้ประสานงาน (Coordinator)
8. การเตรียมการเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแผนบริการในขั้นต่อไป เช่นการปรับเปลี่ยนแผนบริการเฉพาะบุคคล ไปสู่แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือการปรับเปลี่ยนแผน ไปสู่แผนบริการอื่นที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งโดยทั่วไปจะเริ่มเตรียมการเมื่อเด็กมีอายุตั้งแต่ 2 ปี 6

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(Individualized Education Program : IEP)

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เป็นแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดทำ ดังนี้

2.1 การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

- การสัมภาษณ์
- การสังเกต
- การรวบรวมเอกสาร ประวัติทั่วไป

2.2 การประเมินคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

โดยกระบวนการประเมินคัดกรอง สามารถใช้แบบทดสอบทางการศึกษา เช่น แบบทดสอบทางจิตวิทยาการศึกษา แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 หรือแบบประเมิน คัดกรองของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประมวลข้อมูล

2.3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน(Based Assessment)

การตรวจสอบและประเมินเด็ก เพื่อค้นหาศักยภาพหรือความสามารถที่เป็นข้อเด่นของเด็ก และทักษะที่เด็กสามารถใช้ในชีวิตประจำวัน (Functional skill) รวมทั้งค้นหาข้อด้อย ข้อบกพร่อง หรือปัญหาของเด็ก ทั้งนี้ควรประเมินในหลายสถานการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดในการนำไปจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) (สำหรับเด็กที่มีการประเมินความสามารถพื้นฐานและมีความพร้อมให้พิจารณาเข้าสู่กระบวนการส่งต่อได้)

2.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

- 2.4.1 ข้อมูลทั่วไป
- 2.4.2 ข้อมูลทางการศึกษา
- 2.4.3 การวางแผนการจัดการศึกษา
- 2.4.4 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 2.4.5 คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.4.6 ความเห็นชอบของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน

2.5 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (Appropriate Intervention Activities)

ในการจัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทจะต้องคำนึงถึงกิจกรรมเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปในระดับอายุ 4 ปีขึ้นไป ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำคัญ 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor Skill)
- 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Skill)
- 3) ทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร (Language/Communication Skill)
- 4) ทักษะทางสังคม (Social Skill)
- 5) ทักษะการช่วยเหลือตนเอง (Self - Help Skill)
- 6) ทักษะวิชาการ/สติปัญญา (Pre-academic Skill)

สำหรับการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตร และผลการพัฒนาที่คาดหวังของทักษะทั้ง 6 ด้าน และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องบางประเภท

2.6 การประเมินความก้าวหน้า (Re-Assessment)

ในการให้บริการจะต้องมีการจดบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าให้พ่อแม่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีการตัดสินใจปรับปรุงการให้บริการ หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรม โดยมีการประเมินอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.7 การส่งต่อและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

ดำเนินการส่งต่อเด็กพิการไปยังหน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนิเทศ ติดตาม

หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและศักยภาพ

ปัจจุบันมีการพัฒนาวิธีสอนและเทคนิคการช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาการและศักยภาพบุคคลออทิสติกหลากหลายวิธี โดยครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคคลออทิสติกสามารถนำมาใช้ได้แต่ต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความบกพร่องของบุคคลออทิสติกแต่ละคน ดังจะได้กล่าวตัวอย่างต่อไปนี้

1. วิธีทีส (TEACCH)

เทคนิคนี้จัดการสอนแบบมีโครงสร้าง (Structured teaching) การสอนที่มีลำดับโครงสร้างงานเป็นขั้นตอนหรือข้อตกลงที่เป็นระบบ การสอนแบบมีโครงสร้างตามกระบวนการของทีชประกอบด้วย การจัดขั้นตอนใน 3 ประการ คือ **การจัดโครงสร้างทางกายภาพ การจัดตารางเวลา และการจัดโครงสร้าง** ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลออทิสติกแต่ละบุคคล

การจัดโครงสร้างทางกายภาพ คือวิธีการจัดวางและจัดระบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพสำหรับบุคคลออทิสติก เพื่อให้บุคคลออทิสติกจัดระบบสภาพแวดล้อมได้ บุคคลออทิสติกรับรู้ขอบเขตของแต่ละบริเวณจากสิ่งชี้นำทางกายภาพและจากการเห็นได้อย่างชัดเจน ทำให้ทราบว่าแต่ละบริเวณจะมีการเริ่มต้นกิจกรรมและสิ้นสุดกิจกรรม และการจัดการจัดโครงสร้างทางกายภาพจะลดความวอกแวกจากการเห็นและการได้ยินลงมา แนวทางการจัดเช่น

- จัดพื้นที่สำหรับการเรียนภายในชั้นเรียน(Workstation)เป็นบริเวณต่างๆเช่นมุมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มุมสำหรับทำงานเดี่ยว มุมอาหารว่าง มุมเล่น มุมโต๊ะทำงานของครู มุมวางกระเป๋า รองเท้า เป็นต้น โดยจัดทำสัญลักษณ์หรือแถบสีกำกับอย่างชัดเจนเพื่อให้บุคคลออทิสติกรู้ขอบเขต

- ครูให้สิ่งชี้นำ (Cues) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทำงานได้อย่างอิสระ เช่นตะกร้าหลายสีสำหรับแยกสิ่งของ

- ติดภาพบุคคลออทิสติกหรือรูปภาพกิจกรรมต่างๆเพื่อให้รู้ว่าต้องการให้ทำอะไร เช่นรูปกำลังนั่งเล่นของเล่น แสดงว่าพื้นที่ในบริเวณนี้ใช้ในการเล่น รูปกระเป๋าและมีรูปภาพของบุคคลออทิสติกติดไว้แสดงว่าเป็นที่วางกระเป๋าของบุคคลนั้น

การจัดตารางเวลา คือการลำดับกิจกรรมในแต่ละวันโดยมีการจัดทำสำหรับกลุ่มและสำหรับแต่ละบุคคลที่จะช่วยให้บุคคลออทิสติกเข้าใจความคาดหวังที่จะให้เขาทำอะไร รู้กิจกรรมในแต่ละวัน เพื่อช่วยให้บุคคลออทิสติกพร้อมจะเปลี่ยนไปทำกิจกรรมใหม่ได้เมื่อถึงเวลาและสามารถดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นและเวลาได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างการจัดตารางเวลา

08.00 น. มาถึงโรงเรียน วางกระเป๋า ทักทายครู/เพื่อน

09.00 น. . ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก

10.30 น. รับประทานอาหารว่าง/ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน/ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง/แปรงฟัน

12.45 น. เล่นอิสระ

13.30 น. เรียนดนตรี/ศิลปะ

14.00 น. ฝึกทักษะการผสมผสานประสาทสัมผัส/การเคลื่อนไหว/การทรงตัว

15.00 น. เลิกเรียน

การจัดโครงสร้างงาน (structured work) หมายถึง การจัดลำดับขั้นตอนในการสอน อย่างเป็นระบบว่าจะสอนให้ผู้เรียนทำอะไรก่อนหลังซึ่งอาจเป็นงานที่ครูมอบให้ผู้เรียนทำเป็นการบ้าน หรืองานในชั่วโมงเรียนก็ได้ เช่น การสอนให้ผู้เรียนแต่งตัว (การสวมเสื้อผ้า) ให้เอาชุดชั้นในวางอยู่ในลำดับแรก ตามด้วยเสื้อ กางเกง ถุงเท้าและรองเท้า ให้ผู้เรียนหยิบใส่ตามลำดับ

2. เพ็คส์ (PECS)

PECS ย่อมาจาก Picture Exchange Communication System เป็นการสอน การสื่อสารเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพ สัญลักษณ์ต่างๆโดยเน้นให้เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่นในชีวิตประจำวันได้ วิธีเพ็คส์ (PECS) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน โดยครูจะต้องสอนตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Phase) การแลกเปลี่ยนสิ่งของ

ขั้นตอนที่ 2 การขยายระยะเวลาให้ยาวขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การจำแนกภาพ

ขั้นตอนที่ 4 โครงสร้างประโยค

ขั้นตอนที่ 5 การตอบสนองความต้องการของเด็ก

3. ฟลอร์ไทม์ (Floor Time)

เทคนิคฟลอร์ไทม์ (Floor Time) เป็นการพัฒนาเด็กออทิสติกระดับอนุบาลด้วยการ เล่น()เทคนิคนี้เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์และความพอใจ ออกแบบการเล่นให้สอดคล้องกับระดับ พัฒนาการและลักษณะเฉพาะบุคคลโดยเชื่อว่าหากเด็กออทิสติกได้รับการฝึกให้มีปฏิสัมพันธ์ที่น่า พอใจเด็กก็จะพัฒนาสติปัญญาและความงอกงามทางอารมณ์ไปได้พร้อมๆกัน เทคนิคนี้ทำให้เด็ก เรียนรู้ทักษะหลายทักษะ ซึ่งเป็นพื้นฐานของพัฒนาการโดยผ่านการเล่น มีผู้ใหญ่ร่วมในการเล่นและ แก้ไขความบกพร่องที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเล่นที่มีประโยชน์ต่อพัฒนาการ

กิจกรรมฟลอร์ไทม์ มี 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การสังเกต (observation) การสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะเล่นโดยมี เป้าหมายสำคัญคือสังเกตว่าเด็กมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างมากน้อยเพียงใด และเข้าใจในสิ่ง ที่ดำเนินไปรอบตัวหรือไม่เพียงใดเพื่อจะรู้ว่าจะเข้าหาเด็กได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 เข้าหาเด็ก และเปิดวงจรรสื่อสาร (approach - open circle of communication) ครูเข้าหาเด็กและร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งพยายามสร้างอารมณ์ร่วมให้อยู่ใน ระดับเดียวกับเด็ก อาจนั่งลงใกล้ ๆ และเล่นกับเด็ก เริ่มสื่อสารโดยอาจใช้สีหน้า ท่าทาง ภาษากาย หรือภาษาพูดก็ได้ ใช้สิ่งของ ของเล่น หรือกิจกรรมที่เด็กสนใจ

ขั้นที่ 3 คล้อยตามเด็ก (follow the child's lead) ครูจะต้องพยายามคล้อยตามเด็ก โดยไม่สั่งหรือจับมือให้เด็กทำ แต่คล้อยตามในสิ่งที่เด็กพูดและสิ่งที่เด็กทำ โดยให้เด็กเป็นผู้นำในการ เล่นเด็กจะเป็นคนตัดสินใจในการเล่นว่า เด็กจะเล่นอย่างไร เล่นอะไรก่อน ครูจะต้องคล้อยตาม

ขั้นที่ 4. ยืดและขยายการเล่น (extend and expand play) ในขั้นนี้ครูพยายามยืดและขยายการเล่นและการสื่อสารให้นานขึ้นและหลากหลายขึ้นโดยไม่แทรกแซงการเล่นของเด็ก ครูเป็นฝ่ายเล่นตาม

ขั้นที่ 5 ปิดวงจรสื่อสาร(child closes the circle of communication) เป็นการสิ้นสุดเรื่องที่สื่อสารกันเมื่อครูเริ่มสื่อสารกับเด็ก เช่น ครูยิ้มให้ เด็กยิ้มตอบ นั่นคือจบ 1 วงจรสื่อสาร

4. การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis : ABA)

ABA เป็นการนำวิธีการปรับพฤติกรรมมาใช้ในการสอนหรือปรับพฤติกรรมของผู้เรียนออทิสติก จุดมุ่งหมายสำคัญของ ABA คือการสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เช่น การมองหน้า และ/หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง เช่น การทำร้ายตนเอง

ABA ประกอบด้วยวิธีการ 3 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินพฤติกรรม (Behavior Assessment) โดยประเมินพฤติกรรมใดของเด็กที่เป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขและกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และกำหนดเส้นฐาน (Baseline) เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กว่าเกิดขึ้นบ่อยเพียงใด มีความรุนแรงหรือไม่

2. การให้ความช่วยเหลือ (Intervention) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กโดยใช้เทคนิคต่างๆเพื่อให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่นแรงเสริมเชิงบวก การชี้แนะ

3. การคงไว้ซึ่งพฤติกรรม (Maintenance) เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจำเป็นต้องให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้นต่อเรื่อยๆ

5. การใช้ประสาทการรับรู้ร่วมกัน (Sensory Integration)

การใช้ประสาทการรับรู้ร่วมกัน (Sensory Integration) หมายถึงการใช้ประสาทการรับรู้หลายๆด้านร่วมกัน ทั้งในด้านการสัมผัส การเคลื่อนไหว การใช้ส่วนต่างของลำตัว การสายตา การฟัง การลิ้มรส และการดมกลิ่น ขางใช้การฝึกประสาทสัมผัสการรับรู้ เพื่อ ลดพฤติกรรมที่ซ้ำๆ เพิ่มสมาธิ เพิ่มความสามารถ ความยาวนานในการทำสมาธิ ลดความวิตกกังวล ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสได้เต็มที่ ฝึกให้เข้าใจและรับรู้ส่วนต่างๆของร่างกาย การใช้ยวดยการเคลื่อนไหว ทั้งการใช้แขน ขา นิ้วมือ กิจกรรมฝึกที่ทำให้เด็กมีอารมณ์สงบลง เช่น อาบน้ำอุ่น ยกของหนักๆลากของหนักๆดันของหนักๆ กิจกรรมที่ทำให้เด็กรับรู้ได้ดีขึ้น มีความไวต่อการรับรู้ เช่น หมุนตัวเร็วๆ

การประเมินผลพัฒนาการหรือศักยภาพ

การประเมินผลพัฒนาการหรือศักยภาพผู้เรียน ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การให้ปฏิบัติจริง เป็นต้น

การประเมินผลพัฒนาการหรือศักยภาพผู้เรียน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. การประเมินผลก่อนการฝึกพัฒนาการ ให้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ของเด็กและดำเนินการประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

2. การประเมินผลระหว่างการฝึกพัฒนาการ เป็นการประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้า และนำข้อมูลมาพิจารณา ปรับปรุง แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

3. การประเมินผลหลังการฝึกพัฒนาการ เป็นการประเมินทักษะ เพื่อดูความก้าวหน้าของพัฒนาการในลักษณะสรุปรวม เมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อพิจารณาส่งต่อ เพื่อพัฒนาหรือเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา

ภาคผนวก

สภาพปัญหาและอุปสรรคของครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูล..... ชื่อเด็ก.....
วันที่...../...../..... วันเดือนปีเกิด...../...../.....

<p>ในความคิดของคุณ ลูกคุณเป็นเด็กอย่างไร ลูกคุณสามารถทำอะไร ได้ดี อะไรที่คุณวิตกกังวลเกี่ยวกับลูกคุณ อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่คุณอยากจะช่วยลูกของคุณ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>คุณคิดว่าครอบครัวของคุณขณะนี้ผลกระทบต่อลูกอย่างไร คุณคิดว่าในครอบครัวของคุณมีสิ่งดีอะไรบ้าง อะไรที่คุณกังวลเกี่ยวกับครอบครัวและอะไรคือความสำคัญที่สุดของครอบครัวที่จะช่วยเด็กของคุณได้</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ในขณะที่คุณได้รับการบริการบำบัด รักษาจากโรงพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ที่ใดบ้างโปรดกรณียบอกชื่อสถานที่ เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีลักษณะแตกต่างกันในเรื่องความสำคัญ ความวิตกกังวล ความคาดหวัง นี้คือ โอกาสของครอบครัวที่จะบอกข้อมูลของเด็กและครอบครัว ข้อมูลที่ท่านให้เราจะถือว่าเป็นความลับและจะไม่เปิดเผยถ้าท่านไม่อนุญาต ข้อมูลหน้านี้ควรทำทุกปี

แบบประเมินเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

แผนบริการเฉพาะครอบครัว

(Individualized Family Service Plan : IFSP)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด.....

วันที่ทำแผน IFSP...../...../.....

วันสิ้นสุดการใช้แผน IFSP...../...../.....

1. ข้อมูลทั่วไปของเด็ก

ชื่อ-นามสกุลเด็ก.....

วัน เดือน ปีเกิด...../...../พ.ศ.

ที่อยู่ บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....

ถนน..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... (ตามทะเบียนบ้าน)

ภาษาที่ใช้ในครอบครัว.....

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก.....

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก โทรศัพท์บ้าน.....

โทรศัพท์มือถือ.....

วันที่ทำแผน IFSP...../...../.....

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับครอบครัว

ชื่อ ผู้ปกครอง..... ความสัมพันธ์.....

3. สภาพครอบครัว

จุดเด่นหรือปัจจัยที่มีผลดีต่อครอบครัวและเด็ก

1.

2.

3.

4.

5.

สภาพปัญหาและอุปสรรคของครอบครัว

1.
2.
3.
4.
5.

4. ความต้องการของครอบครัว

1.
2.
3.
4.
5.

5. ข้อมูลพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก

ทักษะ	ความสามารถพื้นฐาน	หมายเหตุ
ทักษะ กล้ามเนื้อ มัดใหญ่	สิ่ง que เด็กทำได้.....	
	สิ่ง que เด็กทำไม่ได้.....	

ทักษะ	ความสามารถพื้นฐาน	หมายเหตุ
ทักษะภาษา และการสื่อสาร	สิ่งที่เด็กทำได้..... สิ่งที่เด็กทำไม่ได้.....	
ทักษะด้านสติปัญญา	สิ่งที่เด็กทำได้..... สิ่งที่เด็กทำไม่ได้.....	

ทักษะ	ความสามารถพื้นฐาน	หมายเหตุ
ทักษะภาษา และการ สื่อสาร	สิ่งที่เด็กทำได้..... สิ่งที่เด็กทำไม่ได้.....	
ทักษะด้าน สติปัญญา	สิ่งที่เด็กทำได้..... สิ่งที่เด็กทำไม่ได้.....	

6. เป้าหมายพัฒนาการ/ศักยภาพที่ต้องการให้เด็กพัฒนา

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

7. บุคคลครอบครัวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำ แผนบริการเฉพาะครอบครัว
(The Individualized Family Service plan : IFSP)

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ความสัมพันธ์	ลายมือชื่อ

8. ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

การจัดทำ () ฉบับนี้

ข้าพเจ้า เห็นด้วย
 ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การส่งต่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

การให้บริการแผนบริการเฉพาะครอบครัว

(The Individualized Family Service Plan : IFSP)

ชื่อ-นามสกุลเด็ก.....

ทักษะ	พัฒนาการ/ศักยภาพที่คาดหวัง	แนวการจัดกิจกรรม	วัน เดือน ปี ให้บริการ	ผลการพัฒนา					ผู้ให้บริการ ผู้ปกครอง/ ผู้เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนะ
				0	1	2	3	4		

เกณฑ์การประเมินผลพัฒนาการ

- 0 หมายถึง เด็กไม่ตอบสนองหรือไม่ถูก
- 1 หมายถึง ผู้ฝึกต้องช่วยกระตุ้นเตือน (ทั้งทางกาย ท่าทางและ วาจา) เด็กจึงทำพฤติกรรมนั้นๆได้ถูกต้อง
- 2 หมายถึง ผู้ฝึกต้องช่วยกระตุ้นเตือน (ท่าทางและวาจา) เด็กจึงทำพฤติกรรมนั้นๆได้ถูกต้อง
- 3 หมายถึง เด็กทำได้เกือบถูก (ผู้ฝึกช่วยบอกเด็กจึงจะได้) เด็กจึงทำพฤติกรรมนั้นๆได้ถูกต้อง
- 4 หมายถึง เด็กทำได้ถูกต้องด้วยตนเองทั้งหมด

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualized Education Program : IEP)

- ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อสถานศึกษา..... ระดับ.....สังกัด.....
เริ่มใช้แผนวันที่.....สิ้นสุดแผนวันที่.....

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ- ชื่อสกุล.....
เลขประจำตัวประชาชน

การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว ทะเบียนเลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด.....อายุ..... ปี..... เดือน..... ศาสนา.....

ประเภทความพิการ.....ลักษณะ.....

ชื่อ-ชื่อสกุลบิดา.....

ชื่อ-ชื่อสกุลมารดา.....

ชื่อ-ชื่อสกุลผู้ปกครอง.....

ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่..... ซอย..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์

2 ข้อมูลด้านการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษาบริการทางการศึกษา
- เคยได้รับการศึกษาบริการทางการศึกษา
 - ศูนย์การศึกษาพิเศษ ระดับ..... พ.ศ.
 - โรงเรียนเฉพาะความพิการ.....ระดับ..... พ.ศ.
 - โรงเรียนเรียนร่วม.....ระดับ..... พ.ศ.
 - การศึกษาด้านอาชีพ.....ระดับ..... พ.ศ.
 - การศึกษานอกระบบ.....ระดับ..... พ.ศ.
 - การศึกษาตามอัธยาศัย.....ระดับ..... พ.ศ.
 - อื่นๆ.....ระดับ..... พ.ศ.

3. การวางแผนการจัดการศึกษา

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ

4. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ที่	รายการ	รหัส	สิ่งที่มีอยู่แล้ว						สิ่งที่ต้องการ						จำนวนเงินที่ ขออุดหนุน	เหตุผลและ ความจำเป็น	ผู้ประเมิน
			ผู้จัดทำ			วิธีการ			ผู้จัดทำ			วิธีการ					
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3			
รวมรายการที่ขอรับการอุดหนุน		รายการ															
รวมจำนวนเงินที่ขอรับการอุดหนุน		บาท ()															

หมายเหตุ ผู้จัดทำ (1) ผู้ปกครอง (2) สถานศึกษา (3) สถานพยาบาลอื่นๆ
 วิธีการ (1) ขอรับเงินอุดหนุน (2) ขอยืม (3) ขอยืมเงิน

5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
5.1	ผู้บริหารสถานศึกษา
5.2	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
5.3	ครูประจำชั้น
5.4	ครูประจำชั้น
5.5	ครูประจำชั้น
5.6	ครูประจำชั้น
5.7	ครูประจำชั้น

ประชุมวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

6. ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย เหตุผล.....

ลงชื่อ.....
(.....)
บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
วันที่..... เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความสามารถพื้นฐาน สำหรับเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึง 3 ปี

1. ทักษะกล้ามเนื้อขนาดใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การ เคลื่อนไหวในท่า นอน	การเคลื่อนไหว ในท่านอนหงาย	- สามารถยื่นแขนในท่านอนหงายได้			
		- สามารถหันศีรษะไปด้านข้าง			
		- สามารถเตะขาไปมา			
	การพลิกตัว	- สามารถพลิกตะแคงซ้ายขวา			
		- สามารถพลิกคว่ำและหงาย			
		- สามารถยันตัวเพื่อเตรียม ลุกขึ้นนั่ง			
	การเคลื่อนไหว ในท่านอนคว่ำ	- สามารถชันคอขึ้น			
- สามารถคืบไปในทิศทางต่าง ๆ					
การนั่ง	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมี ผู้ช่วย			
		- สามารถนั่งโดยใช้มือยัน			
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงมากระทบจากภายนอก			
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน			
	การนั่งบนเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยมีผู้ช่วย			
		- สามารถนั่งทรงตัวเมื่อมีแรงมากระทบจากภายนอก			
		- สามารถเปลี่ยนท่าเพื่อเตรียมยืน			
3. การคลาน	การคลาน	- สามารถตั้งคลาน			
		- สามารถคลานไปในทิศทางต่าง ๆ			
		- สามารถคลานขึ้นลงบันได			
4. การยืน	การเกาะยืน	- สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับทั้งสองข้าง			
		- สามารถเกาะยืนโดยใช้มือจับข้างเดียว			
	การยืน	- สามารถยืนทรงตัวได้เอง			
5. การเดิน	การเกาะ เดินทางราบ	- สามารถเดินโดยมีผู้ช่วย			
		- สามารถเดินเกาะผนัง/ราว			
	การเดินโดย อิสระ	- สามารถเดินได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ช่วยหรือ เครื่องช่วย			

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
	การเดินขึ้น - ลง บันได	- สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยมีการพยุงตัวและจับราว บันไดหรือมีคนช่วยจับมือ			
		- สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยมีการสลับเท้าและจับราว บันไดหรือมีคนช่วยจับมือ			
6. การวิ่ง	การวิ่ง	- สามารถวิ่งไปในทิศทาง ต่าง ๆ			

2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การมอง	การจ้องมอง	- สามารถมองสบตาผู้อื่นได้			
		- มองวัตถุเป้าหมาย			
		- สามารถจ้องมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้า			
	การมองตาม	- สามารถจ้องมองวัตถุด้านซ้าย - ขวา			
		- สามารถจ้องมองวัตถุ ด้านบน - ล่าง			
		- สามารถมองตามวัตถุที่เคลื่อนที่			
		- สามารถมองหาเมื่อของหายไปจากสายตา			
2. การใช้มือ	การประสาน สัมพันธ์ระหว่าง ตากับมือ	- สามารถใช้ตาประสานสัมพันธ์กับมือในการทำ กิจกรรมอย่างง่าย ๆ			
3. การ เคลื่อนไหว อวัยวะในการพูด	การเคลื่อนไหว ริมฝีปาก	- สามารถกลืนน้ำลายได้			
	การดูดและการ เป่า	- สามารถควบคุมการใช้ริมฝีปาก			
	การเคี้ยวและ การกลืน	- สามารถเคี้ยวและกลืนอาหาร			

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การช่วยเหลือ ตนเองใน ชีวิตประจำวัน พื้นฐาน	การดื่ม การรับประทานอาหาร	- สามารถดื่มน้ำและนมได้ด้วยตนเอง			
		- สามารถหยิบจับอาหาร รับประทานอาหารได้เอง			
		- สามารถใช้ช้อนรับประทานอาหารโดยหกเล็กน้อย			
	การแต่งกาย การขับถ่าย	- สามารถแต่งกายโดยมีผู้ช่วยเหลือ			
		- สามารถบอกความต้องการในการขับถ่าย			
		- สามารถขับถ่ายในห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ			
	การทำความสะอาด สะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกาย โดยมีผู้อื่นช่วย			

4. การรับรู้และการแสดงออกทางภาษา

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การรับรู้และ เข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- มีการรับรู้แหล่งของเสียง			
	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางและน้ำเสียงที่ผู้อื่นแสดง			
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่น			
2. การแสดงออก ทางภาษา	การแสดงออกสี หน้าหรือท่าทาง	- สามารถแสดง ท่าทางสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการ ของตนเอง			
	การสื่อสารโดย การใช้การ รูปภาพ สัญญาณ สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยการใช้รูปภาพ สัญญาณ สัญลักษณ์			
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำหรือประโยคง่าย ๆ			

5. ทักษะสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
การปฏิบัติตนใน สังคม	การแสดงความ ต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการหรือ ปฏิเสธในสิ่งที่ ไม่ต้องการ			
การปฏิบัติตนใน สังคม	การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น	- แสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม			
		- แสดงการขอโทษและขอขอบคุณ			
	การเล่น	- สามารถเล่นตามลำพังในกลุ่มเพื่อนได้ - สามารถเล่นกับผู้อื่นได้			

6. ทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. พัฒนาทักษะ ความคิดรวบ ยอด	ข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเอง	- สามารถบอกอวัยวะภายนอกง่าย ๆ ได้			
	การจำแนก แยกแยะ เกี่ยวกับบุคคล	- สามารถจำแนกแยกแยะเกี่ยวกับบุคคล			
	การจำแนก แยกแยะ เสียงบุคคลที่ คุ้นเคย	- สามารถจำแนกแยกแยะเสียงเกี่ยวกับบุคคลที่ คุ้นเคย			
	การจำแนก แยกแยะ ใบหน้าของบุคคลที่ คุ้นเคย	- สามารถจำแนกแยกแยะใบหน้าของบุคคลที่คุ้นเคย			
	การจำแนก แยกแยะ สิ่งของที่คุ้นเคย	- สามารถแยกสิ่งของที่คุ้นเคยได้			
	การจำแนก แยกแยะสี	- สามารถแยกสีได้			
	การจำแนก แยกแยะ ขนาด	- สามารถแยกขนาดได้ถูกต้อง			
	การจำแนก แยกแยะรูปทรง	- สามารถแยกรูปทรงได้			
	การจำแนก แยกแยะ อุณหภูมิ	- สามารถรับรู้อุณหภูมิร้อน – เย็น			
	การจำแนก แยกแยะพื้นผิว	- สามารถรับรู้พื้นผิวที่ ขรุขระ กับ ผิวเรียบ			
	การจับคู่สิ่งของที่ คุ้นเคย	- สามารถจับคู่สิ่งของที่คุ้นเคย			
	การจับคู่สี	- สามารถจับคู่สีได้			

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
	การจับคู่ขนาด	- สามารถจับคู่ขนาดที่เท่ากันได้			
	การจับคู่รูปทรง	- สามารถจับคู่รูปทรงที่เหมือนกันได้			

แบบประเมินความสามารถพื้นฐาน สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป

1. ทักษะกล้ามเนื้อขนาดใหญ่

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การนั่ง	การนั่งบนพื้น	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง			
	การนั่งเก้าอี้	- สามารถนั่งทรงตัวโดยอิสระและมั่นคง			
การเดิน	การเดินโดย อิสระ	- สามารถเดินได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ช่วยหรือ เครื่องช่วย			
	การเดินขึ้น – ลง บันได	- สามารถเดินขึ้น ลงบันไดโดยมีการพักเท้าและจับราว บันไดหรือมีคนช่วยจับมือ			
		- สามารถเดินขึ้น - ลงบันไดโดยมีการสลับเท้าและจับ ราวบันไดหรือมีคนช่วยจับมือ			
การวิ่ง	การวิ่ง	- สามารถวิ่งไปในทิศทางต่าง ๆ			
		- สามารถวิ่งผ่านสิ่งกีดขวางได้			

2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การมอง	การมอง	- สามารถสบตากับผู้อื่น			
		- สามารถมองสิ่งของที่อยู่ตรงหน้าและรับรู้รายละเอียด			
		- สามารถมองวัตถุด้านข้างซ้าย - ขวาและรับรู้ รายละเอียด			
		- สามารถมองวัตถุด้านบน – ล่างและรับรู้รายละเอียด			
การใช้มือ	การใช้มือ	- สามารถจับวัตถุหรือสิ่งของได้อย่างถูกวิธี			
	การใช้มือในการ กำหรือจับวัตถุ	- สามารถใช้นิ้วหัวแม่มือร่วมกับนิ้วอื่น ๆ การหยิบด้วย ปลายนิ้ว			
	การปล่อยวาง วัตถุ	- สามารถนำวัตถุไปวางยังจุดหมายที่ต้องการ			
การประสาน สัมพันธ์ระหว่าง ตากับมือ	ประสานสัมพันธ์ ระหว่างตากับ มือ	- สามารถใช้ตาประสาน สัมพันธ์กับมือในการทำ กิจกรรมที่ซับซ้อน			
	การเคลื่อนไหว	สามารถควบคุมริมฝีปากได้อย่างปกติ			

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
	อวัยวะที่ใช้ใน การพูด				

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การช่วยเหลือ ตนเองในการ ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน พื้นฐาน	การดื่ม	- สามารถดื่มนมหรือน้ำได้ด้วยตนเอง			
	การรับประทานอาหาร	- สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี			
	การแต่งกาย	- สามารถแต่งกายอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ			
	การขยับถ่าย	- สามารถขยับถ่ายได้ด้วยตนเอง			
	การทำความสะอาด สะอาดร่างกาย	- สามารถทำความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง			
	การดูแลอนามัย ส่วนบุคคล	- สามารถจัดการ ดูแลสุขภาพส่วนบุคคลได้ถูก สุขลักษณะ			
กิจวัตร ประจำวันอื่น ๆ	การช่วยเหลือ งานบ้าน	- รับผิดชอบงานบ้านง่าย ๆ ได้			
	การเดินทางไปที่ ต่าง ๆ	- สามารถเดินทางไปที่ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง			
	การซื้อของ	- สามารถซื้อของได้ด้วยตนเอง			
	การใช้บริการ สาธารณะ	- สามารถใช้บริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง			

4. การรับรู้และการแสดงออกทางภาษา

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. การรับรู้และ เข้าใจภาษา	การรับรู้เสียง	- สามารถแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน			
	การรับรู้สีหน้า ท่าทาง	- สามารถเข้าใจภาษาท่าทางที่ผู้อื่นแสดงและตอบสนอง ได้อย่างเหมาะสม			
	การรับรู้คำพูด	- สามารถตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม			
2. การ แสดงออกทาง ภาษา	การแสดงสีหน้า ท่าทาง	- สามารถแสดงสีหน้าหรือท่าทาง สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ อย่างเหมาะสม			
	การสื่อสารโดย การใช้รูปภาพ สัญญาณ สัญลักษณ์	- สามารถสื่อสารโดยการใช้รูปภาพ สัญญาณ สัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม			
	การพูด	- สามารถแสดงออกโดยการพูดเป็นคำ หรือประโยคได้ อย่างเหมาะสม			

5. ทักษะสังคม

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
การปฏิบัติตนใน สังคม	การแสดงความต้องการ	- สามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการ หรือปฏิเสธในสิ่งที่ ไม่ต้องการ			
	การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น	- สามารถแสดงการทักทายกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม กับวัยและสถานการณ์			
		- สามารถแสดงการขอโทษ ขอบคุนได้อย่าง เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์			
	การเล่น	- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม			
		- สามารถเล่นกับผู้อื่นได้ตามกติกา			
การปฏิบัติตาม กติกาของสังคม	- สามารถปฏิบัติตามกติกาของสังคมได้อย่าง เหมาะสม				

6. ทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
1. พัฒนาทักษะ ความคิดรวบ ยอด	เกี่ยวกับตนเอง	- สามารถบอกชื่อและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ได้			
	การจำแนก - เกี่ยวกับบุคคล	- สามารถบอกชื่อบุคคลที่คุ้นเคยได้			
	- เสียงบุคคลที่ คุ้นเคย	- สามารถบอกเสียงบุคคลที่คุ้นเคย			
	- สิ่งของที่คุ้นเคย	- สามารถจำแนกและบอกชื่อเกี่ยวกับสิ่งของที่ คุ้นเคย			
	- สี	- สามารถจำแนกและบอกชื่อสี ต่าง ๆ ได้			
	- ขนาด	- สามารถจำแนกและบอกขนาดของวัตถุต่าง ๆ ได้			
	- รูปทรง	- สามารถจำแนกรูปทรง			
	การเปรียบเทียบ	สามารถเปรียบเทียบขนาดได้			
	- ขนาด				
	- น้ำหนัก	- สามารถเปรียบเทียบน้ำหนักได้			
	- อุณหภูมิ	- สามารถเปรียบเทียบอุณหภูมิได้			
	- จำนวน	- สามารถเปรียบเทียบจำนวนได้			
	- พื้นผิว	- สามารถเปรียบเทียบพื้นผิวได้			
	การจับคู่	- สามารถจับคู่สิ่งของ			
	- สิ่งของ				
	รูปภาพ	- สามารถจับคู่อารมณ์ได้			
สัญลักษณ์	- สามารถจับคู่สัญลักษณ์				
การจัดหมวดหมู่คน	- สามารถจัดหมวดหมู่ คนสัตว์ , สิ่งของ, พืช ได้				
ความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่าง ๆ	- สามารถใช้สิ่งของได้อย่างสัมพันธ์กันและ เหมาะสมกับหน้าที่				
การเตรียม ความพร้อมการ เขียน	การเตรียมความ พร้อมการอ่าน	- สามารถจำแนกพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์			
		- สามารถออกเสียงพยัญชนะ - สระ วรรณยุกต์			
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ			
การเตรียม ความพร้อมการ เขียน	การเตรียมความ พร้อมการเขียน	- สามารถเขียนเส้นพื้นฐานได้			
		- สามารถเขียนพยัญชนะ - สระ			
		- สามารถอ่านภาษาอังกฤษ			

ทักษะ	เนื้อหา	พัฒนาการที่คาดหวัง	ระดับความสามารถ		
			ทำได้ เอง	ทำได้ แต่ต้อง ช่วยเหลือ	ทำ ไม่ได้
4. การเตรียม ความพร้อมทาง คณิตศาสตร์	การเตรียมความ พร้อมทาง คณิตศาสตร์	- สามารถนับจำนวนนับได้			
		- สามารถรู้ค่าของจำนวนนับได้			
		- สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขได้			
		- สามารถเขียนตัวเลขได้			
		- สามารถบวก ลบ คูณและหารง่ายๆได้			
5. การเข้าใจ วิเคราะห์และ แก้ไขปัญหา	การเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา	- สามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้			

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualized Education Program : IEP)

- ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อสถานศึกษา..... ระดับ.....สังกัด.....
เริ่มใช้แผนวันที่.....สิ้นสุดแผนวันที่.....

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ- ชื่อสกุล.....
เลขประจำตัวประชาชน

การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว ทะเบียนเลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด.....อายุ..... ปี..... เดือน..... ศาสนา.....

ประเภทความพิการ.....ลักษณะ.....

ชื่อ-ชื่อสกุลบิดา.....

ชื่อ-ชื่อสกุลมารดา.....

ชื่อ-ชื่อสกุลผู้ปกครอง.....

ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่..... ซอย..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์

2 ข้อมูลด้านการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษาบริการทางการศึกษา
- เคยได้รับการศึกษาบริการทางการศึกษา
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ
- ระดับ..... พ.ศ.
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ.....
- ระดับ..... พ.ศ.
- โรงเรียนเรียนร่วม.....
- ระดับ..... พ.ศ.
- การศึกษาด้านอาชีพ.....
- ระดับ..... พ.ศ.
- การศึกษานอกระบบ.....
- ระดับ..... พ.ศ.
- การศึกษาตามอัธยาศัย.....
- ระดับ..... พ.ศ.
- อื่นๆ.....
- ระดับ..... พ.ศ.

3. การวางแผนการจัดการศึกษา

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ

5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
5.1	ผู้บริหารสถานศึกษา
5.2	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
5.3	ครูประจำชั้น
5.4	ครูประจำชั้น
5.5	ครูประจำชั้น
5.6	ครูประจำชั้น
5.7	ครูประจำชั้น

ประชุมวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

6. ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย เหตุผล.....

ลงชื่อ.....

(.....)

บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

วันที่..... เดือน.....พ.ศ.....

